VUOSIKERTOMUS

2018

PIRKANMAAN
PELASTUSLAITOS

Pelastusjohtajan katsaus

Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimintavuosi 2018 oli poikkeava aiemmasta mielenkiintoisella ja hyvällä tavalla. Hyvällä tavalla siten, että työtä tehtiin hyvässä hengessä, yhteistyössä ja parempaan pyrkien - hyvällä vireellä siis. Poikkeava toimintavuotemme oli 120-vuotisjuhlateeman takia.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen tie nykymuotoiseen toimintaan alkoi vuosituhannen alussa. Tuolloin Pirkanmaan kuntajohtajat kokoontuivat keskuspaloasemalle keskustelemaan ja päättämään yhteisen pirkanmaalaisen pelastustoimen rakentamisesta. Aloitusvuodeksi määriteltiin vuosi 2003 ja tavoitteeksi kaikkia kuntia palveleva yksi pelastustoimen organisaatio, jonka isäntäkuntana toimisi Tampereen kaupunki. Tätä kokousta luonnehti paikalla ollut silloinen pelastusylijohtaja Pentti Partanen historialliseksi ja koko maan pelastustoimen kehitystä eteenpäin vieväksi. Valmistelutyön jälkeen tarvittavat päätökset tehtiin kuntien yksimielisellä päätöksellä ja toiminta alkoi 1.1.2003.

Polku eteenpäin oli aluksi kivinen ja paljon tehtiin yhdessä töitä noiden kivien pois heittämiseksi. Muutos oli suuri, koska yhdenmukaisen organisaation rakentaminen edellytti virkarakenteeseen ja virkanimikkeisiin sekä tehtäväkuviin puuttumista eritoten maakunnan palopäällystön osalta. Samoin sopimuspalokuntien sopimusten yhdenmukaistaminen vaati paljon ”aikaa ja tupakkia”. Kuntien kanssa jouduttiin pohtimaan paljon pelastuslaitoksen taloutta ja ennen kaikkea kustannusten kuntakohtaista jakautumista. Yhdessä kuitenkin polusta rakennettiin tie ja uudistamisen vauhti kiihtyi, -päästiin yhtenäisempiin johtamisrakenteisiin ja saatiin tietä auki yhdenmukaiselle palvelutasolle. Tien rakentaminen jatkui ja saatiin tiehen asfalttipäällyste, joka tarkoitti jo esimerkkinä olemista muulle maalle ja kehitystyön entistä parempaa laatua. Tällä hetkellä Pirkanmaan pelastuslaitos on yli 10 vuoden muutostyön jälkeen vakiinnuttanut toimintatapansa ja on jo vuosia toiminut aidosti maakunnallisena toimijana ottaen kaikki kunnat ja niissä asuvat kuntalaiset tasapuolisesti huomioon.

Edellä mainittu ei suinkaan tarkoita sitä, että ”maailma olisi valmis”. Kaikki ymmärrämme että nykymaailmassa kehittämis- ja muutostyö on jatkuvaa ja sitä se on erityisesti Pirkanmaalla, joka on maan mittakaavassa aivan kärjessä toimintaympäristön muutoksen osalta. Tampereen kaupunki ja kaupunkiympäristö kasvaa vauhdilla, kun taas samalla edessämme on aidosti harva-aluehaastetta Pirkanmaan reuna-alueilla.

Omassa sisäisessä työssämme ja työtavoissamme taas on edelleen tarvetta kiinnittää huomiota tasa-arvoon, toistemme kunnioittamiseen ja kaikenpuoliseen työilmapiirin ja työtoveruuden parantamiseen. Tässä ollaan hyvällä polulla, mutta vielä matkalla.

Toimintaympäristön muutokseen oleellisesti meillä liittyy meneillä ollut maakuntauudistus. Tästä olen eri yhteyksissä, ja varmaan jo väsymiseen asti, kertonut ja muutostilannetta yrittänyt kuvata. Kulu-

van vuoden kesällä kävi selväksi, että muutoksen aikataulu viivästyy edelleen. Todennäköinen Pirkanmaan maakunnan aloitusvuosi oli tuolloin 2021. Perjantaina 8. maaliskuuta 2019 maakuntauudistuksen lakien käsittely eduskunnassa päättyi maan hallituksen erottua. Lakipaketin valiokuntakäsittely vei aikaa, ja kokonaisuus ei olisi ollut vaadittavalla tavalla valmis eduskunnan kevään työskentelyaikatauluun liittyen. Pirkanmaan maakuntauudistuksen valmistelu päättyi, ja sote-uudistuksen mahdollinen jatko on kevään eduskuntavaalien jälkeisten hallitusneuvottelujen asia.

Pelastuslaitoksen juhlavuoteen liittyen meillä oli lukuisa joukko eri tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa me juhlavuoden teemaa noudattaen nostimme esille omaa toimintaamme, omia yhteistyötahojamme ja huomioimme omaa henkilöstöämme. Juhlavuoden talkoissa olivat kaikki mukana. Tästä erityiskiitos koko porukalle. Mieleenpainuvia kohokohtia juhlavuoden runsaassa tapahtumatarjonnassa olivat muun muassa alkuvuoden Tulimessu Tuomiokirkossa, hieno henkilöstöjuhla Vapriikissa ja erityisesti koko vuoden aikana sosiaalisessa mediassa ja nettisivuilla esitetty120 tarinaa eri henkilöiden kertomana. Se on saanut paljon positiivista huomiota ja siinä ainutlaatuisella tavalla henkilöstön kertomana kuvataan pelastuslaitoksen arki ja toiminta erittäin kattavasti.

Juhlavuotta vietettiin ns. työn merkeissä, mutta juhlavasti, mistä esimerkkinä oli uusien paloasemien rakentamisen loppuun saattaminen ja käyttöön vihkiminen. Normaalista uusintatahdista poiketen meillä oli kolmen uuden paloaseman käyttöönotto kuluvan vuoden syksyllä ja nuo vihkiäistilaisuudet olivat oiva esimerkki paitsi töiden loppuun saattamisesta, myös juhlavuodesta. Saimme myös korkean tason valtakunnallista huomiota sisäministeri Kai Mykkäsen muodossa hänen vieraillessaan Tampereen keskuspaloasemalla ja hänen vihkiessään Valkeakosken paloaseman käyttöönsä.

Kaiken tuon juhlan ohessa arki toimi hienosti ja töitä tehtiin, kuten alussa sanoin, ”hyvällä hapella” kansalaisia ja heidän turvallisuuttaan keskiössä pitäen. Tästä eteenpäin työmme jatkuu ja toimintaympäristömme muuttuu, mutta nähdäkseni kaikin puolin luottavaisin mielen eteenpäin mennään.

Pelastusjohtaja Olli-Pekka Ojanen

TUNNUSLUVUT

Suoritteet	2018	2017
Valvontatoiminta	25 751	30 624
Turvallisuusvalistusta saaneet, lkm	102 000	100 040
-joista turvallisuuskoulutusta saaneet, lkm	28 328	30 300
Tehokkuus/taloudellisuus		
Pelastustoimen maksuosuus, €/as	68,08	66,98
Ensihoidon maksuosuus, €/as (pelastuslaitoksen oma toiminta)	21,57	21,10
Tilakustannukset (1 000 e)	4 570	3 971
Toiminnan laajuus		
Palo- ja pelastushälytykset	11 000	10 133
Ensihoitotehtävät	50 019	47 401
Liikevaihto, milj. euroa	48,60	47,46
Asukasluku	*515 377	512 081
Pinta-ala (km2)	14 613	14 613
*ennakkoväkiluku 31.1.2019, Statfin.		

2018 VUOSIK

TOIMINTA-ALUEKARTTA

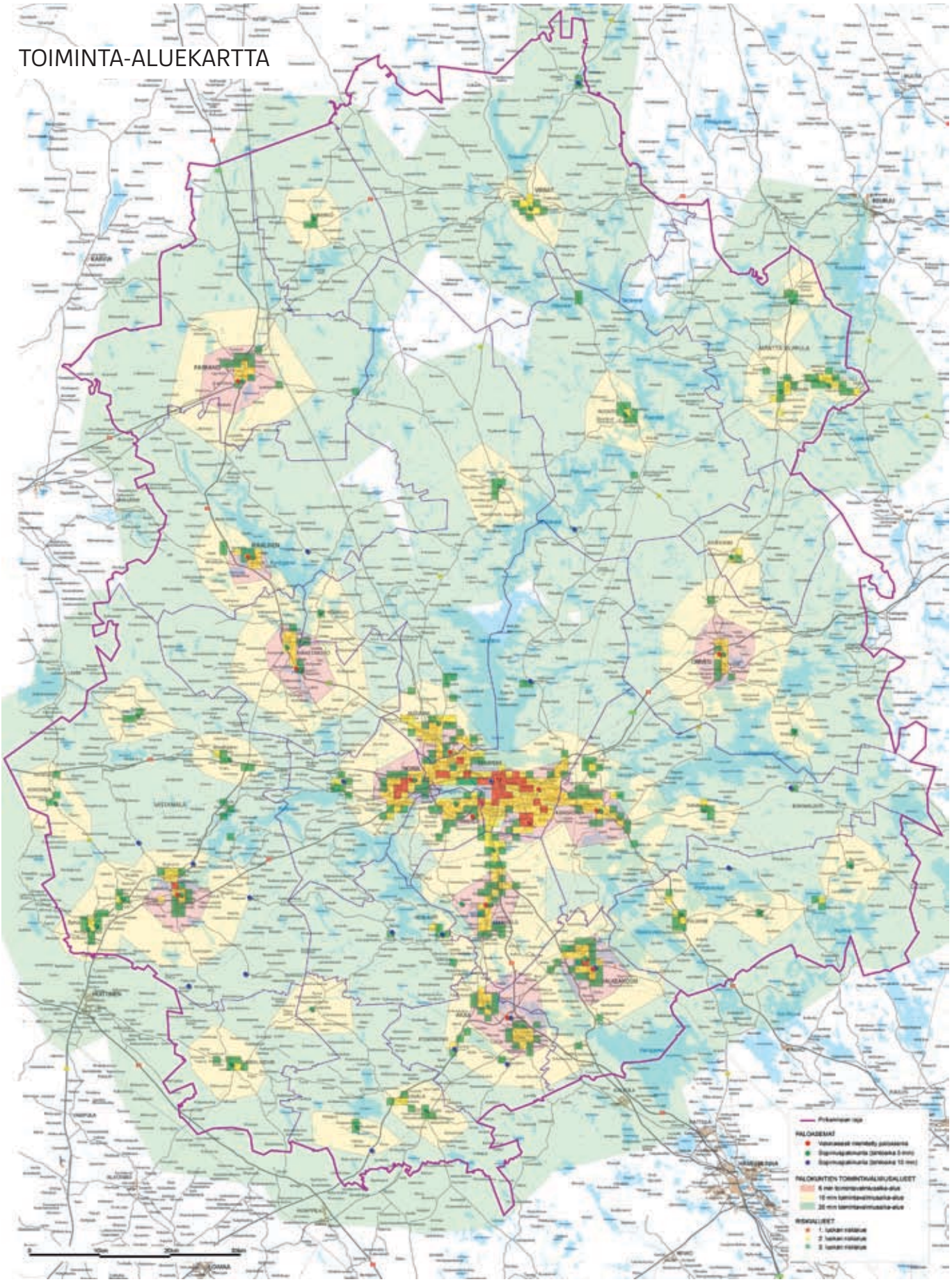

ORGANISAATIO

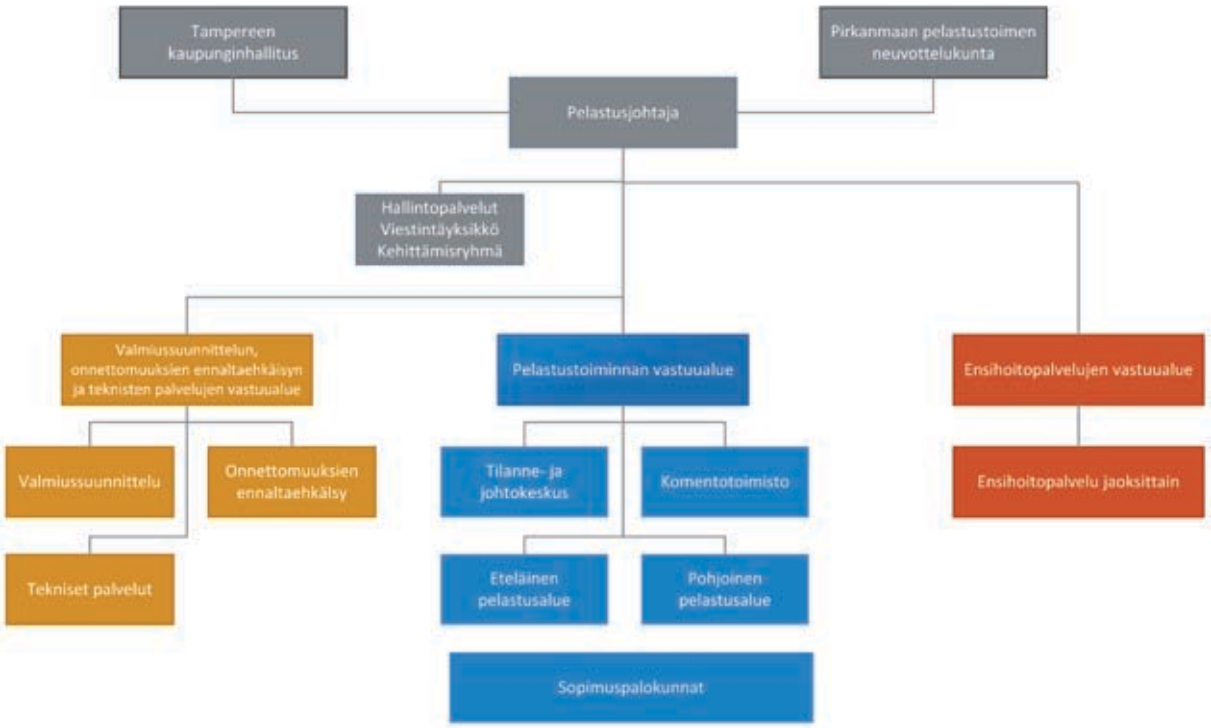

Pirkanmaan pelastuslaitoksen neuvottelukunta (suluissa varajäsen) 1.6. -31.12.2018
puheenjohtaja Kari Niemelä, Tampere, (Marjut Leppänen, Tampere)
varapuheenjohtaja Hannele Strömberg, Tampere, (Raimo Tihveräinen, Tampere)
Hannele Piitulainen, Tampere, (Nina Silius-Haouari, Tampere)
Jussi Haavisto, Kangasala, (Valto Sorva, Vesilahti)
Yrjö Nevala, Ylöjärvi, (Marko Lännenpää, Nokia)
Jukka Pulakka, Nokia, (Jari Niemi, Ylöjärvi)
Anna-Liisa Liettyä, Mänttä-Vilppula, (Jarmo Kalliola, Hämeenkyrö)
Jarmo Metsälä, Sastamala, (Heidi Tulonen, Hämeenkyrö)
Pirkko Seppi, Akaa, (Jaana Männikkö, Parkano)
Pentti Vaara, Virrat, (Katja Kotalampi, Virrat)

HALLINTOPALVELUT

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Pelastuslaitoksen kolmesta toiminnan tavoitteesta toteutui vuonna 2018 kaksi ja yksi tavoite ei toteutunut. Palotarkastukset suoritettiin valvontasuunnitelman mukaisesti ja palvelutasopäätöksen toimintavalmiusaikatavoitteet täyttyvät pelastustoiminnan osalta kaikissa riskiluokissa. 1. yksikön toimintavalmiusaika ensimmäisessä riskiluokassa ylittyi hieman johtuen kaupunkialueen poikkeavista liikennejärjestelyistä. Poikkeama on kuitenkin alle prosentin tavoitteesta, joten tavoitteen voidaan katsoa toteutuneen.

Työhyvinvointimatriisin tulokseen perustuva tavoite ei toteutunut johtuen ensisijaisesti kasvaneista varhaiseläkemenoperusteisista maksuista. Myös henkilöstön sairauspoissaolot olivat hieman kasvaneet. Parannusta työhyvinvoinnissa oli tapahtunut työtapaturmien määrässä. Työyhteistötaitoja on kehitetty koulutuksin ja erilaisin työryhmin. Nämä toimenpiteet näkyvät Kunta10-kyselyn tulosten paranemisena edelliseen kyselyyn verrattuna.

Riskiluokka	1. yksikön toimintavalmiusaika		Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	
	Tavoite %	Toteutuma %	Tavoite %	Toteutuma %
I	60	58	55	58
II	80	86	75	83
III	95	98	95	97
IV	ei tavoitetta		95	99

Talouden toteutuminen

Talouden osalta sitovia tavoitteita pelastuslaitoksella oli kaksi: liikeylijäämä sekä investointien rahavirta.

1.Liikeylijäämä oli asetettu talousarviossa nollaksi ja tilinpäätöksen liikealijäämä oli 0,035 milj. euroa, joka oli hieman alle tavoitteen, mutta ero ei ole merkittävä.

2. Pelastuslaitoksen bruttoinvestoinnit olivat 1,9 milj. euroa ja rahoitusosuuksia saatiin 0,34 milj. euroa. Pysyvien vastaavien luovutustuloja saatiin 0,02 milj. euroa. Vuosisuunnitelmassa investointeihin varauduttiin 1,95 milj. eurolla, rahoitusosuuksiin 0,3 milj. eurolla. . Investointien rahavirta oli 0,1 miljoonaa euroa vuosisuunnitelmaa pienempi johtuen suunnitelmaa suuremmasta rahoitusosuuden kertymästä sekä Kangasalan palotalon hankinnan siirtymisestä vuodelle 2019.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen liikevaihto vuoden lopussa oli 48,6 milj. euroa. Liikevaihtoon kirjataan pelastustoimen maksuosuustuottojen ja ensihoidon tuottojen lisäksi myös ensivastetuotot, ERHE-maksut sekä palotarkastusmaksut.

Sopimukseen perustuvia pelastustoimen maksuosuustuottoja kertyi 35,1 milj. euroa, muutos edelliseen tilinpäätökseen oli 2,3 prosenttia. Maksuosuuksia ei palautettu kunnille, eikä kunnilta peritty lisämaksuosuuksia alijäämää kattamaan.

Ensihoitotuottoja kertyi yhteensä 12,2 milj. euroa, muutos edelliseen vuoteen oli 2,8 % ja toteuma talousarviosta oli 105,2 prosenttia. Tuotoista 8,3 milj. euroa kertyi sopimuslaskutuksesta, ja sopimuslaskutustuottoja kirjattiin palautettavaksi Pirkanmaan sairaanhoitopiirille yhteensä 0,05 milj. euroa. Muut liikevaihtoon kirjattavat ensihoitotuotot olivat 3,86 milj. euroa, muutos edelliseen vuoteen 1,8 prosenttia.

Pelastuslain mahdollistamia palotarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä perittäviä maksuja kertyi talousarvion mukaisesti 0,3 milj. euroa. ERHE-maksujen toteuma oli vuoden lopussa 0,54 milj. euroa ja ensivastetuottojen toteuma on 0,4 milj. euroa. Tulot toteutuivat hieman talousarviota parempina.

Liiketoiminnan muut tuotot toteutuivat 0,07 milj. euroa talousarviota parempina. Ylitys johtui pääasiassa öljynsuojelurahaston myöntämistä avustuksista. Liiketoiminnan muiden tulojen toteuma oli 119,9 prosenttia talousarviosta. Kokonaisuudessaan toimintatuotot olivat tilinpäätöskauden lopussa 49 milj. euroa, tuloarvio toteutui 102 prosenttisesti.

Toimintatuotot 1.1.-31.12.2018

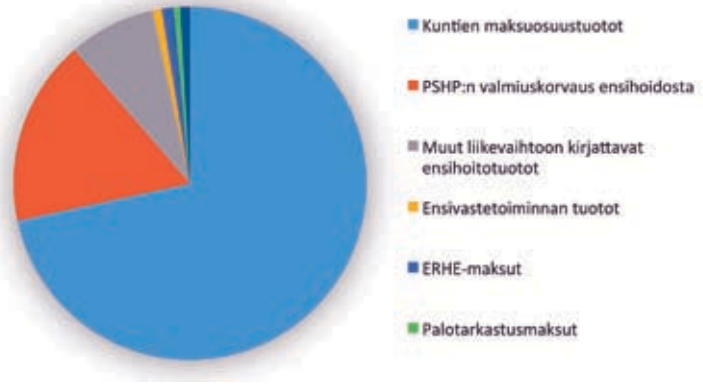

Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimintakulut ilman poistoja olivat tilinpäätöksessä 47 milj. euroa, toimintakulujen toteuma talousarviosta oli 102 prosenttia. Merkittävää muutosta edelliseen tilikauteen ei ollut. Toimintakuluista 67 prosenttia oli pelastustoiminnan kuluja, loput ensihoidon kuluja.

Henkilöstökuluja kertyi yhteensä 34,4 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen ja vuosisuunnitelmaan verrattuna 2,1 prosenttia. Kasvu selittyy sijaismäärien kasvulla sekä KVTES:n sopimusratkaisusta johtuneesta kertakorvauksen kirjauksesta. Myös varhaiseläkemenoperusteiset maksut toteutuvat vuosisuunnitelmaa suurempina, kasvu edelliseen vuoteen verrattuna 42 prosenttia.

Muiden toimintakulujen kuin henkilöstökulujen toteuma talousarviosta oli 102,8 prosenttia, yhteensä 12.8 milj. euroa ja muutos edellisen vuoden tilinpäätökseen oli 2,74 prosenttia. Suunnitelman mukaisten poistojen, 1,9 milj. euroa toteuma oli talousarvion mukainen. Pirkanmaan pelastuslaitoksen tilikauden tulos muodostui lopulta 0,035 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

Toimintakulut ja poistot 1.1.-31.12.2018

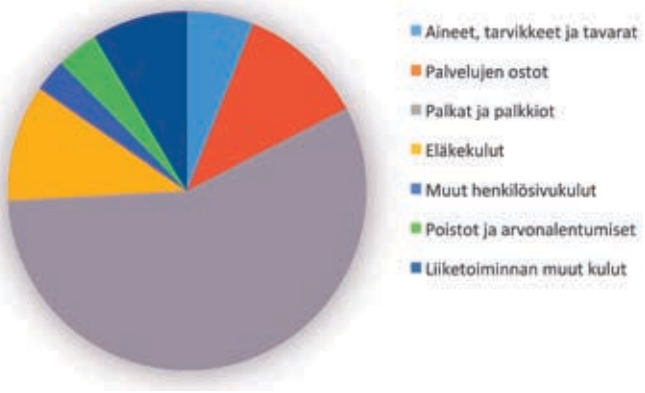

Pirkanmaan pelastuslaitoksen vuoden 2018 investoinnit koostuivat pääosin raskaiden ajoneuvojen, öljyntorjuntaveneen, ambulanssien sekä uusien paloasemien ensikertaisen kalustamisen hankinnoista.

Investointien rahavirta 1.1.-31.12.2018

Toimintakulujen jakauma 2018

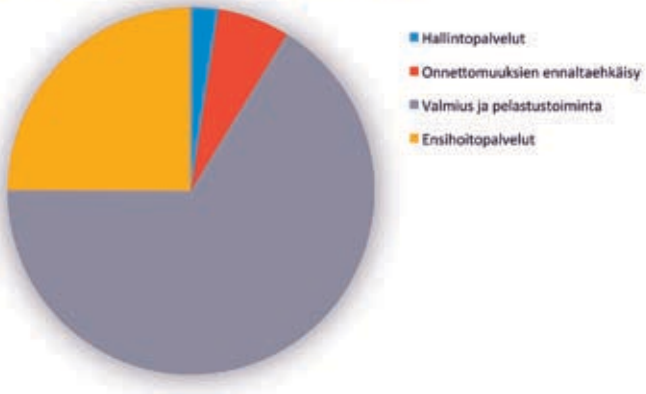

Henkilöstö

Teoreettinen työaika henkilötyövuosina oli toimintakertomusvuonna 670,11. Luvussa ovat mukana vakituiset, sijaiset ja määräaikaiset.

Tästä luvusta vähennetään henkilöstön kaikki poissaolot, niin saadaan tehty työaika henkilövuosina. Tehty työaika vuonna 2018 oli 538,53 henkilötyövuotta, prosentti enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Palkalliset henkilötyövuodet olivat tilipäätöskauden lopussa 643,52 henkilötyövuotta, 1,8 prosenttia edellisvuotta suuremmat.

Henkilöstön sairauspoissaolot kasvoivat toimintakertomusvuonna 7,1 % ja sairauspoissaolot henkilötyövuotta kohden laskettuna olivat 14,48 päivää.

Henkilöstötunnusluvut 2016-2017

Hallinnossa lakkautettiin palkanlaskijan toimi eläköitymisen myötä sekä ensihoidon välinehuoltajan toimi työtehtävien uudelleen organisoinnin vuoksi. Tilalle perustettiin logistiikkatyöntekijän toimi hoitamaan toimipisteiden välistä ensihoitopalveluiden lääke- ja tarvikehuoltotarpeiden logistiikkaa.

Valmiussuunnitteluyksikköön perustettiin suunnittelijan toimi kehittämään pelastuslaitoksen valmiussuunnittelua sekä toteuttamaan osaltaan varautumista ja valmiussuunnittelua Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimialueella yhteistoiminnassa kuntien, eri toimialojen, viranomaisten, 3:nnen sektorin, julkisoikeudellisten yhteisöjen ja elinkeinoelämän kanssa.

Viestintäyksikköön perustettiin viestintäsuunnittelijan toimi kehittämään ja ylläpitämään onnettomuusviestinnän kokonaisuutta sekä hallinnoimaan kuvatallenteita ja pelastuslaitoksen sisäistä viestintää.

Kehittämisryhmään perustettiin kehittämispäällikön virka ja samassa yhteydessä tullaan lakkauttamaan kehittämispäällikön toimi. Pirkanmaan pelastuslaitoksen päällystön eri vakansseihin kuuluu pääsääntöisesti, osana tehtävänkuvaa, pelastustoiminnan operatiivinen johtaminen. Tässä mielessä myös kehittämispäällikön tehtävään sisällytetään pelastustoiminnan johtamiseen osallistuminen päällikköpäivystäjänä omalla päivystysvuorolla. Tehtävät ovat pelastuslain (379/2011) 26 §:n mukaisia viranomaistehtäviä.

Henkilöstön määrä 31.12.2018

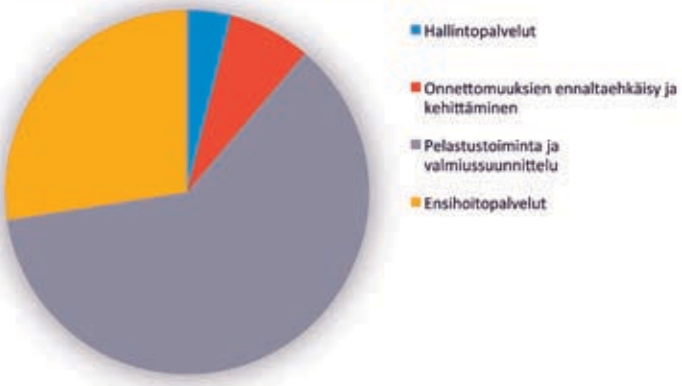

Yhteistyötä henkilöstön edustajien kanssa

Pirkanmaan pelastuslaitoksella on toiminut vuoden 2018 aikana rahasto, jonka nimi on Tampereen kaupungin palokunnan stipendi- ja virkistysrahasto. Rahasto on perustettu jo vuonna 1936. Rahaston hallituksen jäseninä ovat toimineet pelastusjohtaja Olli-Pekka Ojanen, puheenjohtaja, ja muut jäsenet ovat paloesimies Petri Tamminen (alipäällystö) sekä ylipalomiehet Pertti Tuominen ja Harri Friman (miehistö). Hallituksen kokouksissa on toiminut teknisenä asiantuntijana pelastuspäällikkö Esko Kautto.

Hallitus kokoontui vuoden 2018 aikana 5 kertaa. Rahasto jakoi avustuksia henkilöstölle mm. ammatillisen opiskelun aikaisten kustannusten korvaamiseen, liikuntatapahtumien osallistumismaksujen maksamiseen sekä myöntämällä taloudellista tukea henkilöstön virkistys- ja harrastustoimintaan.

Pirkanmaan pelastuslaitoksella toimii yhteistoimintaryhmä, jossa keskustellaan pelastuslaitoksen ajankohtaisista asioista. Yhteistoimintaryhmä ei ole päättävä elin. Kokouksia oli vuoden 2018 aikana 6 kertaa.

Yhteistoimintaryhmän työnantajan edustajat:

pelastusjohtaja Olli-Pekka Ojanen, puheenjohtaja
palopäällikkö Pekka Mellin, työsuojelupäällikkö
pelastuspäällikkö Matti Isotalo
pelastuspäällikkö Teemu-Taavetti Toivonen
palopäällikkö Jyrki Paunila.

Yhteistoimintaryhmän henkilöstön edustajat:

ylipalomies Markku Savilahti, työsuojeluvaltuutettu
ylipalomies Panu Mustajärvi
ruiskumestari Heikki Kivelä
ensihoitaja Paavo Leskinen
palkanlaskija Sirkku Pispala
sekä Pirten työterveyshoitaja asiantuntijajäsenä ja
hallintosihteeri Saija Micklin, yhteistoimintaryhmän sihteeri.

Työsuojelutoiminta

Pirkanmaan pelastuslaitoksen työsuojelutoiminta on kuluneellakin toimintakaudella halunnut määrätietoisesti profiloitua aktiivisena henkilöstön työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin kehittäjänä. Pelastuslaitoksen johto on tähän antanut tukensa ja tilaa toimia. Yhteistyö eri henkilöstöryhmiin on ollut avointa ja rakentavaa. Lähestyttävyyden rima on pyritty pitämään alhaalla ja kanssakäyminen eri yhteyksissä luontevana.

Yhteistyöryhmän kokouksissa on pelastusjohtajan johdolla ajankohtaisten asioiden käsittelyn lisäksi raportoitu työsuojeluun liittyvistä asioista sekä aktiivisesti tarpeellisin hankkein puututtu mahdollisiin esiin tulleisiin korjaavia tai täydentäviä toimenpiteitä vaativiin asiakokonaisuuksiin. Yhteistyöryhmä kokoontui toimintavuotena 2018 kuusi kertaa.

Työturva Monitorin käyttöä on opastettu ja sen huolellisen täyttämisen tärkeyttä korostettu pitkin toimintavuotta ja aiheesta pidettiin erillinen oppitunti paloesimiesten ja yksikönjohtajien koulutuspäivillä. Vaaratilanneilmoitusten merkityksellisyyttä on nostettu esille; Toiminnallisiin, kalustollisiin tai henkilöstön muihin työsuojelullisiin seikkoihin ei voi puuttua, jos tietoa ei tule - on korostettu että käytävä- ja kahvipöytäpuheet eivät johda mihinkään. Asia liittyy laajemminkin oppivan organisaation tavoitteeseemme ja kaikkineen parempaan työn hallintaan.

Vaaratilanneilmoituksien tekijöille on annettu kiitosta ja palautetta sekä esille nostettuja aiheita edelleen ohjattu osastoittain vastuuhenkilöille eteenpäin toimenpiteitä varten. Tapaturman tutkinta on käynnistetty mahdollisimman pienellä kynnyksellä estääksemme vastaavan tapahtuman uusiutumisen.

Altistumisen ehkäisemisen kokonaisuutta on viety ja tullaan viemään eteenpäin jatkuvana projektina jossa on päästy ja tullaan pääsemään eteenpäin paitsi perusvarustuksen, myös sitkeän asennekasvatuksen ja toimintatapauudistusten kautta. Tässä työssä aluepalomestarit ovat paloasemien osalta olleet keskiössä, operatiivisen toiminnan osalta on vastuu vieritetty operatiivisille palomestareilla (Kenttä P3) huomioitavaksi.

Pelastuslaitoksen työsuojeluorganisaatio kokoontui kolme kertaa. Uuden työsuojeluväen perehdytys on ollut vahvana pohjavireenä kaikissa yhteisissä tapaamisissa ja viestinnässä.
Työsuojelumme edustajia on osallistunut työsuojelu- ja työhyvinvointikoulutuksiin ja tapahtumiin eri puolella Suomea.

Tampereen kaupunkikonserni on kutsunut työsuojelun edustajia eri toimialoilta koolle aktiivisesti, järjestäen tilaisuuksia eri teemoin työhyvinvointipäällikkö Sami Uusitalon johdolla. Kaupungin työsuojeluvaltuutetuilla on lisäksi omat säännölliset kuukausittaiset tapaamisensa eri toimipisteissä. Työsuojeluvaltuutetut kokoontuvat edellä mainittujen omien kokousten lisäksi pääluottamusmiesten kutsumana kuukausittain heidän toimistollaan.

Huomioin arvoista on myös, että pormestari Lauri Lyly käynnisti uutena foorumina työsuojeluvaltuutetuille tarkoitetut keskustelu- ja informaatiotilaisuudet, joita järjestettiin kaksi kertaa.

Kuluneella kaudella PERA (Pelastuksen ja Ensihoidon Riskien Arviointi) -arvioinnit kohdentuivat keskuspaloaseman turvallisuusviestinnän tiloihin, Varushuoltoon, Tilannekeskukseen, ensihoidon erillistoimipaikkoihin sekä Sastamalan Vammalan paloasemalle. Paloasemien arvioinneissa on annettu myös työterveyshuollollemme mahdollisuus tehdä työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukainen niin sanottu kohdennettu työpaikkakäynti.

Korkeariskisten tehtävien ohjeiden laatiminen tai olemassa olevien ohjeiden päivittäminen käynnistettiin korkean paikan työskentelyn, vesipelastustoiminnan, suljetun tilan rakennuspalojen, kemikaalintorjunnan sekä ensihoidon uhkatilanteiden osalta. Tähän liittyen päivitetään pelastuslaitoksemme pelastussukellusohje sekä käynnistetään työturvallisuusohjeen laatiminen yhteistyössä PSHP:n ensihoito-osaston kanssa. Myös pelastuslaitoksemme putoamisvaarallisen työn ohjeet on sovittu päivitettäväksi, missä tarkoituksessa on etsitty vertailumateriaaliksi parhaita kansallisia malleja.

Kiusaamisen nollatoleranssi ja mahdolliseen häirintään puuttuminen ovat olleet aktiivisesti esillä.

Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto AVI piti pelastuslaitoksella elokuussa tarkastuksen, jossa aiheiksi nostettiin työaika- ja työterveysasiat, työterveys- ja terveystarkastusten toimivuus sekä työaikakuormitus (mahdolliset ylityöt yms.). Asiat käsiteltiin perusteellisesti ja hyvässä hengessä. Jatkotarkasteluista vuodelle 2019 sovittiin tutustumiset pelastuslaitoksen uusimpiin toimipisteisiin; Ikaalinen, Kangasala ja Valkeakoski.

Aukeaman oikealla puolella vuonna 2018 pelastussukeltajakurssilta valmistuneet.

ERTOMUS 2018

Kehittämisryhmä

Kehittämisryhmän tehtävinä on pelastuslaitoksen sisäisen toiminnan kehittäminen ja arviointi yhdessä vastuualueiden ja yksiköiden kanssa sekä työhyvinvoinnin edistämiseen tähtäävän toiminnan kehittäminen ja seuranta.

Kansalliset hankkeet ja työryhmät

Kehittämisryhmä osallistui edellisen vuoden tapaan sekä pelastustoimen valtakunnallisen uudistamishankkeen että maakuntauudistuksen työryhmien työskentelyyn.

Pirkanmaan pelastuslaitos koordinoi kansallista CBRNE -hanketta, jonka tavoitteena on pelastustoimen operatiivisen toimintakyvyn ja onnettomuusvalmiuksien kehittäminen rikollisen toiminnan aiheuttamaan CBRNE -uhkaan parantamalla pelastustoimen CBRNE -valmiutta tunnistaa vaarallisia aineita ja niistä aiheutuvia uhkia. Hankekumppaneina ovat Etelä-Savon, Helsingin, Oulu-Koillismaan ja Satakunnan pelastuslaitokset.

Pirkanmaan pelastuslaitos osallistui pelastustoimen indikaattorit-hankkeen lopputuloksena syntyneen mittariston soveltuvuuden arviointityöryhmän työhön JTS-neuvottelujen ja pelastuslaitoksen oman toiminnan valvonnan tarpeisiin sekä pelastuslaitosten prosessien toimivuuden arvioinnin mittareiden hankevalmisteluun.

Kehittämisryhmä osallistui Pelastuslaitosten CAF-itsearviointimallin valmisteluun yhdessä Länsi-Uudenmaan ja Varsinais-Suomen pelastuslaitosten kanssa ja Sisäministeriön Pelastustoimen RTA- hankkeen työskentelyyn.

Maakuntauudistuksen valmistelussa kehitysryhmä osallistui Pirkanmaalla TK-, tietojohtaminen-, ennakointi-, pelastustoiminta ja varautuminen sekä ohjaus- ja valvonta -työryhmien työskentelyyn. Kansallisessa valmistelussa osallistuttiin PTA- maakunta koordinaatiotyötyhmän työskentelyyn.

Kehitysryhmä osallistui pelastustoiminta- ja varautuminen työryhmän täydennetyllä kokoonpanolla valmistelemaan Pirkanmaan alueelliseen riskinarviotyöhön.

Sisäiset hankkeet, selvitykset ja suunnitelmat

Vuoden aikana päivitettiin selvitys pelastus- ja ensivastetoiminnan nykytilasta ja mahdollista kehittämistarpeista sekä -mahdollisuuksista Pirkanmaan pelastuslaitoksen toiminta-alueella. Selvityksessä kartoitettiin muun muassa harva-alueiden pelastustoimintaa ja monitoimiyksiköiden käyttömahdollisuuksia.

Pelastustoiminnan johtamisyksikön johdolla valmisteltiin pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän arviointi, johon kehitysryhmä osallistui.

Valmisteltiin lausuntoja muun muassa hallituksen lakiesityksistä ja muista säädöksistä, maakuntauudistuksesta ja Kuhmoisten liittymisestä Pirkanmaahan ja osallistuttiin valtakunnallisen pelastustoiminnan yhteistoimintasopimusmallin valmisteluun sekä turvallisuussuunnittelun kansallisiin linjauksiin. Valmisteltiin lausunto AVIn selvityspyyntöön pelastustoimen palvelutasossa olevista puutteista.

Pelastustoiminnan palaute- ja arviointijärjestelmän pilotointia valmisteltiin työryhmässä yhdessä pelastustoimen vastuualueen kanssa.

Kehitysryhmä osallistui onnettomuuksien ehkäisyosaston Palontutkinnan toimintamallien kehittämishankkeeseen ja OPETURVA-hankkeen työskentelyyn.

Sisäisen valvonnan ja -riskienhallinnan toimintamallin pilotointiin ja riskien arviointiin kehitysryhmä osallistui yhdessä hallintopalvelujen, onnettomuuksien ehkäisyn vastuualueen ja varautumisyksikön kanssa.

Työhyvinvoinnin edistäminen

Työhyvinvoinnin toimintamallien kehitystyötä jatkettiin. Ryhmätyönohjaukset jatkuivat pelastustoiminnan johtamisen vastuualueella ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman valmisteluun osallistuttiin yhdessä muiden toimintayksiköiden kanssa.

Kiusaamistyöryhmässä valmisteltiin toimenpiteitä kiusaamisen ehkäisemiseksi ja varhaisen puuttumisen tehostamiseksi. Asian tiimoilta järjestettiin yhdessä PIRTEn kanssa työyhteisötaitojen koulutustilaisuuksia henkilöstölle.

Kehitysryhmä osallistui yhdessä toimintayksiköiden kanssa esimiesarvioinnin ja kehityskeskustelujen tulosten analysointiin.

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

Valmisteltiin vuoden 2019 koulutussuunnitelman yleisen osan runko sekä kartoitettiin toimintayksiköiden koulutustarpeita vuodelle 2019.

Osallistuttiin paloesimiesten esimieskoulutusohjelman toteutukseen onnettomuustilastointijärjestelmä Pronton ajankohtaisaiheilla.

Yhdeksälle opinnäytetyölle myönnettiin tutkimuslupa vuoden 2018 aikana.

Viestintä

Viestintäyksikössä työskenteli tiedotuspäällikön johdolla kaksi viestintäsuunnittelijaa, erikoissuunnittelija, kaksi koulutussuunnittelijaa ja turvallisuuskouluttaja (palomies). Lisäresurssina oli työharjoittelija (13 viikkoa).

Viestintäyksikkö julkaisi Pirkanmaan pelastuslaitoksen vuosikertomuksen, neljä kertaa vuodessa ilmestyvän henkilöstölehti Letku & Laastarin, kerran kuukaudessa ilmestyvän henkilöstötiedotteen sekä osallistui pelastuslaitoksen julkaisujen tuottamiseen. Avack-informaatiokanavan sisältöä kehitettiin edelleen. Onnettomuusviestinnän tehostamista sosiaalisen median avulla harjoiteltiin Tilannekeskuksen kanssa sekä Kangasalan elementtitehtaan palossa.

Pelastuslaitoksen 120-vuotisjuhlavuosi työllisti viestintäyksikköä jonka yhtenä vuositavoitteena olivatkin juhlavuoden tapahtumien järjestelyt. Monissa yleisötapahtumissa -uusissa ja perinteisissä - tuotiin myös pelastuslaitoksen monipuolista historiaa esille. Juhlavuoden tapahtumista on tarkemmin kerrottu ”120-vuotisjuhlavuosi” osiossa.

Vuoden lopussa perustettiin palomuseohanke, jonka tavoitteena on uudistaa keskuspaloaseman palomuseo vuoden 2019 kesään mennessä. Hankkeeseen saatiin Palosuojelurahaston tukea.

Turvallisuusviestinnässä viestinnän yksikkö kehitti uusia tapoja, joilla tavoitetaan kansalaisia. Tampereen Turvallisuusmessuilla syksyllä pelastuslaitos esitteli ”Mummolassa piippaa” -pakohuonepelin, joka sai hyvän vastaanoton. Peliä pelasi 22 joukkuetta (80 henkilöä) kolmen päivän aikana.

Tammikuussa aloitettiin Tulikettu-opetusmateriaalin uudistaminen kouluttajakoulutuksella ja materiaalin ideoinnilla. Pelastuslaitoksen sisäiseen koulutukseen osallistui 25 henkilöä. Lokakuussa käynnistyi yhteistyö Tampereen seudun ammattiopiston Mediapoliksen opiskelijoiden kanssa liittyen Tulikettu-opetusmateriaalin uudistukseen. Joulukuussa kuvattiin lasten hätänumeroon soitto -opetusvideo.

Marraskuussa järjestettiin 9.-luokkalaisille kahden viikon mittainen työelämään tutustumisjakso (TET) yhdessä pelastustoimen, ensihoidon ja onnettomuuksien ehkäisyn yksikön kanssa.

Marraskuussa järjestettiin 9.-luokkalaisille kahden viikon mittainen työelämään tutustumisjakso (TET) yhdessä pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisyn yksikön kanssa.

Pelastuslaitos tavoitti eri turvallisuusviestinnän keinoin vuonna 2018 noin 102 000 kansalaista yli 1 112:ssa eri tilaisuudessa. Suurelle yleisölle kohdennettuihin tilaisuuksiin osallistui 64 494 ihmistä. Turvallisuuskoulutusta annettiin 28 328:lle henkilölle.

Esi- ja peruskoululaisten turvallisuusviestinnän Tulikettu-koulutuksiin osallistui 27 693 henkilöä, ja toisen tai korkeamman asteen opiskelijoita 1331 henkilöä. Hoitolaitosten henkilökuntaa turvallisuuskoulutuksiin osallistui lähes 2 035 henkilöä. Ikäihmisiä turvallisuusviestinnän tilaisuuksiin osallistui n. 1 466 henkilöä. Maahanmuuttajia koulutuksiin osallistui 361.

Pelastuslaitoksen nettisivuilla, Facebookissa, Twitterissä ja Instagramissa ja Youtube-kanavalla kerrotaan pelastuslaitoksen toiminnasta ja arjesta sekä jaetaan turvallisuustietoa kevyemmässä muodossa kuin perinteisessä virkamiesviestinnässä. Pelastuslaitos tilastoi kuukausittain sähköisen viestinnän kävijämääriä sekä kävijöiden kanssa käymiä vuorovaikutustilanteita. Vuonna 2018 pelastuslaitoksen sähköisen viestinnän käyntimäärä (kattavuus) oli 6.7 miljoonaa kertaa (5,2 miljoonaa vuonna 2017). Erilaisia vuorovaikutustilanteita (vaikuttavuus) - viestien jakamista, kysymyksiä, kilpailuun osallistumisia ym. kontakteja - oli lähes 530 000 (400 000 vuonna 2017).

	2018	2017
Turvallisuusviestinnällä tavoitettiin,	**102 000**	**100 040**
joista turvallisuuskoulutettiin	**28 328**	**30 300**

VALMIUSSUUNNITTELUN, ONNETTOMUUKSIEN ENNALTAEHKÄISYN JA TEKNISTEN PALVELUJEN VASTUUALUE

Valmiussuunnittelun lähtökohdat

Valmiussuunnittelulla luodaan sellaiset johtamisjärjestelmät ja toimintaperiaatteet, joilla eri organisaatiot voivat toimia siten, että yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpito erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tulee turvatuksi. Suunnittelun pohjana on valtioneuvoston 2.11.2017 antama periaatepäätös yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta. Varautumistoimenpiteitä ovat pelastuslaitoksen, kuntien sekä kunnan eri toimialojen ja sitä tukevien yhteistyötahojen valmiussuunnittelu ja siihen liittyvät valmiusharjoitukset.

Maakuntauudistuksessa varautumisen ja valmiussuunnittelun valmisteluun osallistuminen valtakunnan ja maakunnan tasolla toisen vaiheen aikataulun mukaisesti

Valmistelu eteni yhdessä maakuntavalmistelun aikataulun kanssa. Tilannekuva-alatyöryhmän raportti valmistui 31.5. Pelastuslaitos suunnitteli maakunnan varautumista yhdessä Pirkanmaan muutosorganisaation sekä yhteistyöviranomaisten kanssa. Tavoitteena oli osaltaan huolehtia siitä, että myös siirtymävaiheessa maakunnan eri toimijoilla on toimiva valmiusorganisaatio ja ajan tasalla olevat valmiussuunnitelmat.

Yksikkö on osallistunut maakuntien varautumistehtävien valmistelijoiden verkostotilaisuuksiin Sisäministeriössä (kaksi kokousta) ja pelastuslaitosten varautumisen työryhmän kokouksiin (kolme kokousta).

Valmiussuunnitteluyksikön uudelleenjärjestelyt

Valmiuspäällikkö aloitti työssään 5.3. ja suunnittelija (valmius) aloitti 1.11. Valmiussuunnitteluyksikön työtilasuunnitelma valmistui joulukuussa.

Kuntien varautumisen kehittäminen

Kuntien varautumisen kehittämistä tuettiin tilannepäiväkirjan käytön tukemisella. Kuntien edustajille järjestettiin kaksi koulutustilaisuutta varautumista ja valmiussuunnittelua koskien. Tilaisuuksissa koulutettiin myös Tilannepäiväkirjan käyttöä. Kunnat ovat päivittäneet valmiussuunnitelmiaan Tilannepäiväkirjaan.

Pirkanmaan kuntien johtoryhmien ja toimialakohtaisten ryhmien matkapuhelinviestien testaaminen suoritettiin viikoilla 10 ja 41.

Valmiuspaloasemien toimintojen kartoittaminen ja varmistaminen häiriötilanteessa

24/7 valmiuspaloasemalla on sähkönsyöttö varmistettu varavoimakoneella, pois lukien, Pirkkalan paloasema, missä sähkönsyöttö on mahdollistettu siirrettävällä varavoimakoneella sekä Hämeenkyrö. Keskuspaloaseman polttoaineenjakelupiste liitettiin varavoimakoneen sähkönsyöttöön.

Varautumiskoulutus

Valmiussuunnittelun yksikkö järjesti 20 koulutus-, kokous- ja harjoitustilaisuutta. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 148 henkilöä. Toimintavuonna Tampereen kaupungin johtokeskuksessa (Käpytie 48) järjestettiin pelastuslaitoksen sekä eri yhteistyötahojen toimesta yhteensä 153 tilaisuutta.

Pirkanmaan alueellinen riskiarvio 2018

Alueellinen riskiarvio valmisteltiin Pirkanmaan pelastuslaitoksen johdolla. Pirkanmaan valmiustoimikunta täydennettynä kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen edustajalla toimi riskiarviotyön ohjausryhmänä. Riskiarviotyöryhmä koostui ohjausryhmän nimeämistä henkilöistä. Riskiarviotyötä tukivat eri organisaatioiden asiantuntijat tuoden asiantuntemuksen riskejä ja niiden todennäköisyyttä ja vaikuttavuutta arvioitaessa.

Pirkanmaan alueellinen riskiarvio laadittiin laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti maakuntauudistus huomioiden. Työryhmä arvioi, tunnisti ja nimesi Pirkanmaan maakunnan alueen kannalta merkittävät, tyypilliset ja mahdolliset uhat ja häiriötilanteet. Arvioinnissa

käytettiin Sisäministeriön toimeksiantokirjeen mukana toimitettua taulukkoa aiemmasta kansallisesta riskiarviosta vuodelta 2015 ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta vuodelta 2010. Tarkempaan arviointiin valittiin 10 merkittävintä uhkaa ja häiriötilannetta. Joidenkin uhkien ja häiriötilanteiden osalta nähtiin tarkoituksenmukaiseksi tarkastella useampaa riskiä yhtenä tarkastelukohteena. Kansallisesti merkittäviä riskejä ei arvioitu alueella uudelleen Sisäministeriön ohjeen mukaisesti. Pirkanmaan alueellisessa riskiarviossa tarkasteltiin kansallisessa riskiarviossa mukana olleista riskeistä vain influenssapandemia.

Pirkanmaalla riskiarviossa keskityttiin sellaisiin alueellisesti merkittäviin riskeihin, jotka toteutuessaan aiheuttavat merkittäviä alueellisia vaikutuksia. Riskiarviotyön keskeisenä näkökulmana tavoiteltiin riskiarvion parempaa hyödynnettävyyttä organisaatioiden valmiussuunnittelussa ja varautumisessa häiriötilanteisiin.

Kaikkiaan valvontatoimenpiteitä suoritettiin vuonna 2018 (2017) seuraavasti:

Toimenpide:	2018	2017
Yritys- ja laitoskohteiden yleiset palotarkastukset	2 338	2 452
Asuinrakennusten ja niihin rinnastettavien kohteiden yleiset palotarkastukset ja omavalvonta	17 906	23 364
Erityiset- ja ylimääräiset palotarkastukset sekä jälkivalvonta	2 252	1 720
Asiakirjavalvonta (ei. sis. omavalvontaa)	2 072	2 076
Kemikaaliturvallisuuslain mukaiset päätökset	124	78
Kemikaaliturvallisuuslain mukaiset tarkastukset	288	310
Muut tarkastukset ja katselmukset	771	624

Onnettomuuksien ennaltaehkäisy

Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn toimintayksikön tehtäviin kuuluvat kuntalaisten ohjaus ja neuvonta pelastustoimen alaan kuuluvissa kysymyksissä, pelastustoimelle kuuluvien valvontatehtävien koordinointi sekä toteuttaminen osaltaan valvontasuunnitelman ja toimintasuunnitelman mukaisesti, maankäytön ja rakentamisen ohjaus- ja asiantuntijatehtävät, paikalliseen turvallisuussuunnittelutyöhön osallistuminen, palontutkinta, nuohoustoimintaan liittyvät tehtävät sekä turvallisuusviestinnän tehtävät osaltaan. Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn tehtävien hoitoon osallistuvat myös muut pelastuslaitoksen yksiköt heille määritettyjen vastuiden mukaisesti.

Toimintayksikössä on 19 palotarkastajan vakanssia, 7 palotarkastusinsinöörin vakanssia ja johtavan palotarkastajan vakanssi. Palotarkastusinsinööreistä neljä toimii esimiestehtävissä ja kolme asiantuntijatehtävissä. Toimintavuoden aikana jouduttiin rekrytoimaan 3 uutta viranhaltijaa, joista 2 aloittaa vuoden 2019 puolella.

Kuntalaisten ohjaus ja neuvonta

Päivystävän palotarkastajan puhelinneuvontaa tehostettiin ottamalla käyttöön suora palvelunumero, joka ohjautuu ryhmäpuheluperiaatteella kulloinkin vuorossa olevalle päivystävälle palotarkastajalle. Palvelu on ollut käytössä maaliskuusta lähtien arkisin klo 8.30 -12:00. Palvelunumeron kautta ohjautui 9 kuukauden aikana noin 600 puhelua. Vilkkain kuukausi oli heinäkuu. Pelastuslaitoksen verkkosivulla on kokeiltu lisäksi onlinechat -palvelua, mutta se ei vielä vakiintunut säännölliseksi palvelumuodoksi.

Valvontatoiminta

Pelastuslaitoksen valvontatoimintaa jatkettiin aiempien vuosien tapaan laajalla rintamalla. Määrällisesti suurin kohderyhmä valvonnassa olivat asuinrakennukset, joihin kohdentui yli 17 000 määräaikaista valvontatoimenpidettä sekä 1 400 kpl muita valvontakäyntejä ja asiakirjavalvontaa. Määräaikaisesta valvonnasta pääosa (n. 12 300 kpl / 69 %) muodostui pelastuslaitokselle palautuneista paloturvallisuuden itsearviointilomakkeista (pien- ja rivitaloista). Varsinkin pientalojen osalta palautumisaste (85 %) oli erittäin hyvä.

Yritys- ja laitoskohteisiin (käytännössä muut kohteet kuin asuinrakennukset) suoritetusta määräaikaisesta valvonnasta pääosa (97 %) oli pelastusviranomaisen suorittamia palotarkastuksia. Ainoastaan viljankuivaamot olivat paloturvallisuuden itsearvioinnin piirissä. Määräaikaisen valvonnan lisäksi kohderyhmän kohteisiin suoritettiin 3 000 kpl muita valvontakäyntejä ja asiakirjavalvontaa.

Pelastuslain 42 § edellyttää viranomaisia, kuntia, julkisyhteisöjä, palvelu- ja tukiasumisesta huolehtivia toiminnanharjoittajia sekä näiden palveluksessa olevia ilmoittamaan rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa olevasta palonvaarasta tai onnettomuusriskistä pelastuslaitokselle. Ilmoituksen voi tehdä mm. puhelimitse tai sähköisesti verkkosivujen ilmoituslomakkeen kautta. Ilmoituksia tuli pelastuslaitokselle vuonna 2018 pääasiassa eri viranomaisilta, kuntien työntekijöiltä ja isännöitsijöiltä yhteensä 178 kpl.

Asiantuntijapalvelut

Pelastuslaitos osallistuu omalta osaltaan asiantuntijana maankäytön ja rakentamisen ohjaukseen antamalla lausuntoja kaavoitukseen ja rakennuslupakäsittelyyn liittyvissä asioissa sekä osallistumalla niitä koskeviin neuvotteluihin. Lisäksi ohjataan suunnittelijoita, rakentajia ja muita tahoja palo- ja henkilöturvallisuuskysymyksissä, pelastustoimen laitteissa ja väestönsuojelussa. Asiantuntijatehtävien määrä on kasvanut voimakkaasti viime vuosina ja ne muodostavatkin nykyään merkittävän osan päätoimisen valvontahenkilöstön työtehtävistä.

Toimenpide:	2018	2017
Lausunnot rakennusvalvontaviranomaiselle	649	495
Muut lausunnot ja neuvonta	740	568

Palontutkinta

Pelastustoimi suorittaa osaltaan onnettomuus- ja palontutkintaa, jonka tarkoituksena on turvallisuuden parantaminen ja vastaavien onnettomuuksien ennalta ehkäiseminen. Tässä tarkoituksessa on laadittu kaikista pelastustoimen tehtävistä tarvittavat raportit kansalliseen onnettomuustilastointijärjestelmään sekä tutkittu ja raportoitu tarkemmin:

- Kuoleman tai vakavan loukkaantumisen aiheuttaneet tulipalot: 9 tutkintaa.
- Suuret omaisuusvahingot aiheuttaneet tulipalot: 15 tutkintaa.
- Palot ja läheltä piti - tapaukset hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasunnoissa: 2 tutkintaa.

Edellä mainittujen lisäksi Pirkanmaan pelastuslaitos selvitti automaattisen sammutuslaitteiston toiminnan hyödyllisyyttä laitteiston aktivoittaneissa hoitolaitoksissa ja palvelu- ja tukiasunnoissa tapahtuneissa tulipaloissa koko Suomen osalta. Kyseisiä palotapauksia oli 15 kappaletta.

Ikäihmisten paloturvallisuus

Pirkanmaan pelastuslaitos on jatkanut ikäihmisten turvallisen kotona-asumisen panostamista viime vuosien tapaan. Asumisturvallisuuden tiimiin kuului vuoden 2018 aikana palotarkastusinsinööri sekä kolme palotarkastajaa. Tiimin vastuulla on ikäihmisten turvallisuuden edistämisen lisäksi omavalvonnan organisointi sekä pelastuslain 42 §:n mukaisten ilmoitusten hoitaminen.

Ikäihmisten turvallisuuden edistämiseksi asumisturvallisuuden tiimi on yhdessä muiden kanssa kouluttanut kotihoidon henkilöstöä, perhehoitajia, omaishoitajia sekä erilaisia eläkeryhmiä. Kotihoidon henkilöitä koulutettiin yhteensä 172 henkilöä eri paikkakunnilla (Ikaalinen, Tampere, Virrat). Erilaisissa eläkeläisryhmien koulutuksissa kävi yhteensä 1310 ikäihmistä. Omais- ja perhehoidon koulutukset suoritetaan kaupungin järjestämien koulutusten yhteydessä kutsuttaessa. Omaishoidolle järjestetyissä tilaisuuksissa oli mukana vuonna 2018 yhteensä 156. Koulutusten tavoitteena on kiinnittää sekä hoitajien, hoidettavien että omaisten huomio asukkaan turvallisuusnäkökulmiin.

Koulutusten lisäksi kotihoidon asiakkaille tehdään kotihoidon työntekijän kanssa kotikäyntejä, joissa pääasiassa huomioidaan asukkaan poistumismahdollisuudet, palovaroittimen toiminta, ylimääräinen palokuorma, asukkaan elintavat (ruuanlaitto, alkoholin tai tupakan käyttö, lääkkeet). Kotikäyntejä tehtiin vuoden 2018 aikana 272.

Kehittämishankkeet

Pirkanmaan pelastuslaitoksen vetämä pelastuslaitosten kumppanuusverkoston turvallisuuspalveluiden EVAC-hanke (EVAC-mittari - RAI-arviointimenetelmän työkalu asiakkaiden poistumisturvallisuuden arviointiin) jatkui vuonna 2018. Hankkeessa on kehitetty mittari, jolla asukkaan toimintakyky tulipalotilanteessa arvioidaan seuraavasti: pääsee poistumaan asunnosta 3 minuutissa, saattaa päästä poistumaan asunnosta 3 minuutissa, ei pääse poistumaan asunnosta 3 minuutissa. Hankkeen puitteissa luotiin EVAC-mittarista kenen tahansa ladattavissa oleva EVAC-sovellus älypuhelimiin ja tabletteihin. Sovellus avataan vuoden 2019 alussa.

Pelastuslaitos on osallistunut myös pelastuslaitosten kumppanuusverkoston Ikäihmisten kotona asumisen turvallisuus –työryhmään. Työryhmän kehitti riskinarviointikriteerit ikäihmisten kotona asumisen turvallisuuden arviointiin sekä työkalupakin, joka helpottaa pelastusviranomaisen tekemässä ikäihmisen kodin palotarkastuksissa. Työkalupakissa on huomioitu muiden viranomaisten vastuut ja toimivalta. Ryhmän toimintakausi päättyi vuoden 2018 loppuun.

Pelastuslaitos järjesti lisäksi osana valtakunnallista Paloriski-ilmoitukset ja viranomaisyhteistyön kehittäminen –hanketta Paloriskiseminaariin Vapriikissa 13.11. Seminaariin osallistui yhteensä 79 henkilöä eri tahoilta, kuten sosiaalitoimesta, kotihoidosta, terveydensuojelusta, ympäristöterveydestä, rakennusvalvonnasta, isännöinnistä, pelastustoimesta ja poliisista.

Tekniset palvelut

Paloasemaverkoston osalta vuosi 2018 oli rakentamisen vuosi. Ikaalisten, Valkeakosken ja Kangasalan paloasemat valmistuivat loppuvuodesta siten, että operatiivinen toiminta asemilta pystyttiin käynnistämään syys-lokakuun aikana. Pirkanmaan pelastuslaitoksen auto- ja viestivälinehuolto siirtyivät samalla Kangasalan paloasemalle nykyaikaisiin ja tarkoituksenmukaisiin tiloihin vapauttaen keskuspaloasemalta tiloja muuhun käyttöön. Myös Ruovedellä olevaa huoltopistettä alettiin tyhjentämään loppuvuodesta ja siitä on tarkoitus luopua alkuvuodesta 2019.

Keskuspaloasemalla tyhjäksi jäänneille huollon tiloille kartoitettiin uutta käyttötarkoitusta. Viestintä- ja koulutuspuolella oli tarvetta saada paremmat koulutustilat kansalaisten valistus- ja koulutuskäyttöön. Lisäksi operatiivisen puolen pesu- ja huoltotiloille nähtiin mahdollisuus sijoittamiseen tyhjiksi jääneisiin tiloihin, jolloin ”puhdas paloasema” -ajattelu toteutuisi paremmin myös keskuspaloasemalla. Arkkitehti saikin ensimmäiset luonnoksensa tiloista tehtyä juuri joulun alla. Varsinainen remontti käynnistyy vuonna 2019 kuitenkin vanhan jäteöljysäiliön poistamisella ja maaperän tutkimisella tältä osin.

Sopimuspalokuntapuolella käynnissä ollut hanke Halkivahassa eteni siten, että paloautot muuttivat vanhaan meijerirakennukseen tehtyyn uuteen paloasemaan joulun välipäivinä. Kangasalla VPK:n väki on saneerannut ja laajentanut hankkimaansa kiinteistöä vanhan paloaseman kupeessa siten, että muutto olisi mahdollista kesällä 2019.

Hämeenkyrössä ajatukset käännettiin remontin sijaan uudisrakennukseen. Tontteja tarkasteltiin eri vaihtoehdoista silmällä pitäen hyvää toimintavalmiutta mutta myös yhdistääkseen nykyään erillään toimineet Hämeenkyrön kirkonkylän VPK:n ja Kyröskosken VPK:n operoimaan samalta asemalta yhdessä vakinaisen väen kanssa. Tarkoituksenmukainen tontti löytyi läheltä nykyistä Häijääntien ympyrää, mistä tuleva ohitustielinjaus haarautuu Hämeenkyrön ja Kyröskosken väliin. Aseman todellinen suunnittelu käynnistyy alkuvuodesta 2019. Myös Urjalassa katselmoitiin asemaa silmällä pitäen laajempaa remonttitarvetta tai uudishanketta. Juupajoella taas suunniteltiin paloaseman laajennusta menetetyn pihavaraston verran ja Akaassa suunniteltiin miehistötilojen laajennusta kattamalla nykyinen parveke. Akaan ja Juupajoen hankkeiden toteutuksen toivotaan käynnistyvän vuonna 2019.

Tietoturvallisuuden nostettua päätään tarkasteltiin kuluvana vuonna myös miehitettyjen paloasemien tilaturvallisuutta. Ohjeina käytettiin Pelastustoimen kumppanuusverkoston ohjeistusta, valtionhallinnon Vahti-ohjetta sekä Katakri -auditointikriteeristöä. Suurimpana puutteena havaittiin avaimiin ja avainten hallintaan liittyvät puutteet.

Pelastuskalustoa uusittu

Vuonna 2018 hankittiin kalustoa:

- Yksi iso öljyntorjuntavene. Varsinainen käyttöönotto tapahtuu 2019 purjehduskauden alussa.
- Kaksi ambulanssia uusintakierron mukaisesti.
- Yksi säiliöauto, jonka sijoituspaikka on keskuspaloasema.
- Yksi sammutusauto, joka sijoitettiin Teivon paloasemalle. Säiliö- ja sammutusauton käyttöönotot tapahtuvat vuoden 2019 puolella maaliskuussa.
- Yksi pyöräkuormaaja (käytetty) Kangasalan uudelle paloasemalle teknisen materiaalin varastosiirtoihin ja harjoitusalueen käyttöön.
- Yksi huoltoauto.
- Yksi käytetty säiliöauton alusta. Auton muu varustelu, pumpun uusinta ja säiliön siirto nykyisestä Aitoon autosta toteutetaan vuoden 2019 aikana.
- Kaksi kevyen sammutusauton alustoja sekä näihin 2 kpl CAFS-sammutuspumppuja. Korityöt toteutetaan vuoden 2019 aikana.

Kaluston kierrätyskunnostusta jatkettiin aktiivisesti teknisen osaston omana työnä sekä teetettiin laajempi peruskorjaus Vammalasta vapautuneeseen säiliöautoon, joka sijoitettiin Nokian VPK:n käyttöön. Lisäksi johtoautoihin PI 31 ja 32 tehtiin sähköjärjestelmään muutokset ja asennettiin lisäakut johtamisjärjestelmien toiminnan varmistamiseksi. Myös yksikön PI 572 kalustotilat ja -kiinnitykset päivitettiin kauttaaltaan.

Poistettua erilaista kalustoa ja omaisuutta myytiin vuoden aikana nettihuutokaupoilla kaikkiaan 27 eri tapahtumana, muun muassa 3 vanhaa sammutusautoa ja 2 entistä raivausautoa ja pienemmistä esineistä mainittakoon esimerkkinä vatsapenkki ja pylväsporakone.

Ikaalisten paloaseman harjakaiset??

ERTOMUS 2018

PELASTUSTOIMINNAN VASTUUALUE

Pelastustoiminnan vastuualue

Vuosisuunnitelman mukaisia tavoitteita oli kolme. Näistä johtamisjärjestelmän kehittämishanketyö eteni loppuraporttivaiheeseen ja pelastustoimintaan osallistuvan päällystön osaamiskartoitus-hanke käynnistettiin teoriaosuudella yhteistyössä Valtion Pelastusopiston kanssa. Uuden hätäkeskustietojärjestelmän käyttöönotto Porin hätäkeskusalueella siirtyi helmikuulle 2019.

Maakuntauudistuksen valmisteluun nimetyn Pelastustoimi ja varautuminen-työryhmän toisen vaiheen työskentelyyn osallistui pelastustoiminnan vastuualueelta neljä henkilöä.

Pelastusalueilla (etelä ja pohjoinen) jatkettiin päivittäistoimintojen yhdenmukaistamista henkilöstökierron osalta, esimiestyön kehittämistä tietojärjestelmien hyödyntämisen parantamiseksi ja erityisesti pohjoisella alueella toteutettiin sopimushenkilöstön rekrytointitapahtumia.

Merkittävä muutos pelastustoimen valmiuteen ja myös työolosuhteisiin oli kolmen uuden paloaseman käyttöönotto, joka työllisti koko pelastuslaitoksen organisaatiota (tekninen ja operatiivinen). Samanaikaisesti luovuttiin neljästä vanhasta paloasemasta, jotka luovutettiin kiinteistöjen omistajille.

Vastuualueen henkilöitä osallistui osaltaan maakuntavalmisteluun ja valtakunnalliseen pelastustoimen kehittämishankkeen työryhmien työhön.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen tehtävämäärät kasvoivat

Pirkanmaan pelastuslaitoksen yksiköt lähtivät vuonna 2018 erilaisiin pelastustoimen ja ensihoidon tehtäviin 167 kertaa vuorokaudessa. Tehtäviä oli kaikkiaan 61 019 (57 543 tehtävää vuonna 2017).

Pelastustoimen tehtäviä oli 11 000. Vuoteen 2017 (10 133) verrattuna tehtävien määrä lisääntyi 867:llä. Ensihoidon tehtäviä oli 50 019, mikä on 2 618 tehtävää enemmän kuin edellisvuotena.

Eniten pelastustoimen tehtäviä oli kesäkuussa (1205). Rauhallisinta oli marraskuussa (606). Vilkkain viikonpäivä oli perjantai (1 655) ja rauhallisin päivä oli sunnuntai (1407).

Tarkistus- ja varmistustehtävät lisääntyivät

Erilaisia tarkistus- tai varmistustehtäviä oli 3 425 (+633). Näistä automaattisten paloilmoitinlaitteistojen aiheuttamia hälytyksiä oli 1 685, mikä on 173 enemmän kuin edellisvuonna. Tarkastustehtävistä huomattavasti olivat lisääntyneet palovaroittimien tarkistustehtävät. Vuonna 2018 niitä oli 623. Edellisenä vuonna niitä oli 350.

Liikenneonnettomuudet lisääntyivät. Pelastuslaitoksella oli viime vuoden aikana 1 513 liikenneonnettomuustehtävää, mikä on 32 tehtävää enemmän kuin edellisvuonna.

Tulipaloja oli viime vuonna 1094, eli 103 enemmän kuin edellisvuotena. Rakennuspalot ja -vaarat olivat kasvaneet 12:lla. Nyt niitä oli 431 kpl (419 vuonna 2017). Rakennuspalovaaroja oli 287 (267) ja rakennuspaloja 144 (152). Rakennuspalovaara on palosta, kuumenemisesta tai kärähtämisestä syntynyttä näkyvää savua, josta olisi voinut kehittyä rakennuspalo, mutta ei ole levinnyt rakenteisiin.

Ensivastetehtäviä oli 2 709 (-276). Ensivastetehtävä on tehtävä, jossa ambulanssin lisäksi potilaan luokse lähetetään pelastuslaitoksen pelastusyksikkö (=paloauto) joko avustamaan tehtävässä tai lähimpänä yksikkönä.

Ihmisen toiminnasta aiheutuvia tulipaloja oli 496 (524 vuonna 2017). Luonnontapahtuman aiheuttamia tulipaloja oli 75 (22). Koneesta tai laitteesta aiheutuneita tulipaloja oli 309 (245). Palovaarallinen aine aiheutti 11 (11) tulipaloa, muun syyn takia tai syytä ei voi arvioida syttyi 199 tulipaloa (125). Eläimen sytyttämiä tulipaloja kirjattiin 4 (8 vuonna 2017).

Pirkanmaalla viisi palokuolemaa

Pirkanmaalla tulipaloissa menehtyi viisi henkilöä, mikä on neljä vähemmän kuin vuonna 2017. Uhrit olivat kaikki Tampereelta (3). Pelastuslaitoksen välittömästä vaarasta pelastettuja ihmisiä oli 95. Pelastuslaitos evakuoi ja saattoi turvaan kaikkiaan 112 henkilöä eri tyyppisissä vaara- tai onnettomuustilanteissa.

Toimintavalmiusajat tavoitettiin

Pelastustoiminnassa pelastusyksikön toimintavalmiusaika tarkoittaa keskimääräistä aikaa, jolloin ensimmäinen pelastusyksikkö (paloauto) on paikalla. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika taas tarkoit-

taa keskimääräistä aikaa, kun pelastustoiminta voidaan tehokkaasti aloittaa.

1-riskialueella ensimmäisen pelastusyksikön toimintavalmiusaikatavoite on 6 minuuttia, ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite 11 minuuttia. Pirkanmaalla luvut olivat 6:04 ja 10:59. 2-riskialueella vastaavat ajat ovat 10 minuuttia ja 14 minuuttia. Pirkanmaalla ne olivat 7:23 ja 11:52. 3-riskialueella tavoiteajat ovat 20 minuuttia ja 22 minuuttia. Pirkanmaalla ne olivat 8:34 ja 11:34. 4-riskiluokalla ei ole tavoiteaikaa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajalle, mutta pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tavoite on 40min. Pirkanmaalla hälytyksiin ehdittiin ajassa 14:22 ja 16:42.

Viisi suuronnettomuutta

Suuronnettomuudeksi luokitellaan, jos onnettomuudessa kuolee 5 henkilöä tai loukkaantuu 10 henkilöä tai omaisuutta tuhoutuu 500 000 euron arvosta. Suuronnettomuuksiksi luokiteltavia tulipaloja, joissa omaisuutta tuhoutui yli 500 000 euron edestä, oli Pirkanmaalla viisi (Parkano, Tampere, Valkeakoski, Kangasala, Vesilahti).

Tilanne- ja johtokeskus

Pirkanmaan pelastuslaitoksen Toimintasääntöä muutettiin 1.3.2018 Tilanne- ja johtokeskuksen osalta siten, että edellä mainittu keskus ja pelastustoiminnan johtamisen yksikkö sulautettiin yhteen. Tilanne- ja johtokeskuksen toiminnasta vastaa palopäällikkö varahenkilönään viestipäällikkö. Palopäällikön alaisuudessa toimivat kentällä liikkuvat päivystävät palomestarit (Kenttä P3). Tilannekeskustoiminnasta osaltaan vastaa viestipäällikkö alaisenaan tilannekeskuksessa toimivat palomestarit (Tike P3) sekä päivystäjät. Viestipäällikön toimialaa on lisäksi hätäkeskuksen hälytysohje- ja viestiyhteysasiat.

Tilanne- ja johtokeskus on toimintayksikkö, joka palvelee ympärivuorokautisesti pelastuslaitoksen asiakkaita ja henkilökuntaa sekä Pirkanmaan kuntia. Pelastustoiminnan tilanteen aikainen johtaminen toteutetaan Pirkanmaan pelastuslaitoksen johtamisohjeen ja muiden asiasta annettujen toimintaohjeiden mukaisesti. Tike P3 pitää yllä pelastustoimen tilannekuvaa Pirkanmaalla ja seuraa sitä myös naapuripelastusalueilta. Hän seuraa myös säätilaa, liikenneruuhkia ja yleisötapahtumia. Edellä mainitut tilanteet ja mahdolliset onnettomuus- ja tulipalotilanteet voivat johtaa siihen, että Tike P3 joutuu tekemään pelastusyksiköiden valmiussiirtoja Pirkanmaan alueella.

Onnettomuustiedottaminen ja ilmoituksien teko vaikkapa sisäministeriön päivystäjälle kuuluvat hänen toimenkuvaansa. Tilannekeskus hoitaa pelastustoimintaan liittyviä tukitoimintoja ja tuottaa tietoja turvallisuuden tilannekuvaan Pirkanmaalla. Lisäksi tilannekeskuksesta avustetaan tarvittaessa Pirkanmaan kuntien valmiustoiminnan käynnistämistä ja tiedottamista sekä ylläpidetään pelastuslaitoksen, viranomaisten ja yhteistyötahojen yhteystietoja ja suunnitelmia.

Kiinteä yhteistyö samassa kiinteistössä toimivan Liikenneviraston Tampereen tieliikennekeskuksen (1.1.2019 Trafic Management Finland) kanssa on jatkunut erittäin kiinteänä ja hyvänä. Päivittäinen yhteistyö on pääasiassa tieverkolla tapahtuvien liikenneonnettomuuksien yhteydessä tapahtuvaa tietojen vaihtoa. Uutena toimintana Tilannekeskuksessa alkoi Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kiireettömien ambulanssilla tapahtuvien sairaalasiirtojen välitys. Tilannekeskuksen päivystäjät hoitavat edellä mainittua toimintaa arkisin klo 20:00 - 07:00, sekä viikonloppuisin ja arkipyhisin klo 17:00 - 09:00. Päivystäjien tehtäviin kuuluu lisäksi pelastuslaitoksen puhelinliikenteen hoitaminen. Näitä puheluja välitetään lähes 20 000.

Tilannekeskuksen toiminta on vakiintunut, ja se on nyt kiinteä osa Pirkanmaan pelastuslaitoksen operatiivista johtamisjärjestelmää. Vuonna 2018 toimintamalleja ja ohjeistusta on kaiken aikaa päivitetty sekä harjoituksista (MOVI-18, Tunnelin ja liikenteenhäiriötilanteen erilliset karttaharjoitukset) että todellisista pelastustoimintatilanteista saatujen kokemusten ja huomioiden perusteella.

Vuosi 2018 oli todellista valmistautumista uuden valtakunnallisen hätäkeskustietojärjestelmä ERICA:n käyttöön ottoon, joka tapahtuu toimialueellamme helmikuun alkupäivinä 2019. Päävastuun ERICA:n vaatimiin kehitys/päivittämistyöhön on kantanut palomestarin ympärille koottu kehittämistiimi. Pirkanmaan kuntien johtoryhmien ja toimialakohtaisten henkilöryhmien matkapuhelinten tekstiviestien yhteystestejä jatkettiin edellisten vuosien tapaan kahdesti vuodessa. Ryhmien yhteystietoja pidetään reaaliaikaisesti ajan tasalla kunnista tulleiden ilmoitusten mukaisesti.

Tilannekeskuksen palomestarit huolehtivat erheellisten automaattisten paloilmoitusten (ERHE) laskuttamisesta. Erheiden laskutussumma on huomattavan ollen yli 300 000 €. Tämän lisäksi Tike P3:t ottavat vastaan yleisötapahtumailmoituksia ja välittävät ne kentällä toimiville palomestareille. Yleisötapahtumailmoituksia käsiteltiin vuonna 2018 yli 850 kappaletta. Kasvua edellisvuoteen oli 52 yleisötapahtumailmoitusta.

Vuonna 2018 Tilanne- ja johtokeskuksen päällystöä ovat työllistäneet myös päällystön osaamisen kartoittamiseen liittyvät tehtävät, sekä henkilöstölle pidetään kerran kuukaudessa koulutuspäivä. Koulutuspäivien aikana on käyty esimerkiksi läpi tapahtuneita onnettomuuksia ja tulipaloja, joista määrättyjä asioita on saatettava kaikkien palomestareiden tiedoksi. Muita käsiteltäviä aiheita ovat olleet muun muassa rakenteellinen palonehkäisy ja siihen liittyvät palotarkastuksilla esiin tulevat asiat, pelastuskaluston uudistuminen, uudet toimintatavat, mielenkiintoisiin kohteisiin perehtyminen ja CBRNE-asiat.

Komentotoimisto

Vuosi 2018 oli komentotoimistossa muutosten vuosi. Muutoksia koettiin sekä henkilöstössä että työtehtävissä. Komentotoimiston kehittämiseksi käynnistettiin kehittämishanke pelastusjohtajan päätöksellä 24.5. alkaen. Tavoitteena oli mm. yhtenäistää toimintatapoja ja karsia päällekkäisyyksiä. Hankkeen ajan komentotoimiston esimiehenä toimi hanketta vetänyt suunnittelija. Samalla komentotoimiston henkilöstöön aiemmin kuuluneet vahtimestarit siirtyivät aluepalomestarin alaisuuteen.

Kehittämishankkeen lopputulemana siirtyivät ensihoidon sijaisrekrytointi sekä 12-tuntisten ensihoitajien työvuorosuunnittelu komentotoimiston hoidettavaksi.

Komentotoimiston esimiehenä toiminut ruiskumestari eläköityi 1.9. alkaen. Uuden ruiskumestarin rekrytoinnissa painotettiin erityisesti ensihoidon henkilöstöasioiden osaamista, komentotoimiston uusien tehtäväkokonaisuuksien johdosta. Uusi ruiskumestari aloitti tehtävässä 29.10.

Ruiskumestareiden lukumäärä säilyi kolmena, joista yksi työskenteli osa-aikaisena. Kesän alussa komentotoimistossa työskenteli lisäksi projektityöntekijä, jonka tehtäviin kuului komentotoimiston avustavia tehtäviä. Jotta komentotoimiston henkilöstöresurssit saatiin pidettyä tarvittavalla tasolla, oli tarve palkata vs. ruiskumestari ajalle 30.5. - 30.9.2018. Vs. ruiskumestarin siirtyessä kuitenkin toisen työnantajan palvelukseen, jatkoi projektityöntekijä vs. ruiskumestarina 30.9. saakka.

Uusien tehtävien lisäksi komentotoimiston tehtävät muodostuivat mm. loma- ja työvuorosuunnittelusta, sijaisten rekrytoinnista, operatiivisten ja palkanlaskennasta tilityksien osalta. Komentotoimisto on kehittänyt aktiivisesti toimintaansa ja osaamistaan sekä yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Sopimuspalokunnat

Vuosi 2018 oli sopimuspalokuntien uuden yhteistyöryhmän kaksivuotisen kauden ensimmäinen toimintavuosi. Kaudelle 2018 - 2019 nimetty yhteistyöryhmä kokoontui kolme kertaa.

Sopimuspalokuntien päällikköfoorumissa palkittiin ansioituneita palokuntaisia Pirkanmaan pelastuslaitoksen 120 juhlavuoden hengessä. Lisäksi aluepalomestarit järjestivät keväällä ja syksyllä toimialueidensa palokuntafoorumit.

Hälytystehtäviä sopimuspalokunnillemme osoitettiin kaikkiaan 3 995 kertaa, joissa toiminta-aikaa kertyi 3 831 tuntia. Hälytystehtävien lukumäärä oli kaikkiaan 2 120, joka on 282 tehtävää edellisvuotta vähemmän. Lähtöaikojen keskiarvoksi muodostui 6:16. Toimintavalmiusaikojen keskiarvo oli 18:27.

Ensivastetehtäviä suorittavilla palokunnillamme (27) oli tehtäviä kaikkiaan 844. Vastemuutoksista johtuen hälytysmäärät hieman vähenivät, ensivastetehtävien ollessa silti suurin yksittäinen sopimuspalokuntia työllistävä tehtäväluokka. Toiseksi suurimpana tehtäväluokkana olivat liikenneonnettomuudet (645 tehtävää), kolmanneksi suurimpana maastopalot (442 tehtävää).

Palokuntien jäsenhankintaan on panostettu entisestäänkin. Hälytysosastojen yhteenlaskettu koko lähentelee 850 henkilöä. Harjoitustunteja kertyi yhteensä 42 951 henkilötyötuntia.

Rescue merkintöjä 2018

Kahden henkilön välisiä vuoronvaihtoja	1 755 kpl
Ylityökirjauksia	4 108 kpl
Sairauslomakirjauksia on tehty Rescuelle	1 564 kpl
Maksuun menneitä matkalaskuja on käsitelty	592 kpl
Yksinkertaista tuntipalkkaa (EH-, YJ-, VEM-, LEM-lisät, sekä sukellusrahat) kirjattu	5 815 kpl
Lomajaksoja yhteensä	1 694 kpl
Koulutustasoitusvapaa kirjauksia yhteensä	1 699 kpl
12-tuntisen EH:n lisähenkilömerkintöjä	2 589 kpl
Palkattomia poissaolojaksoja yhteensä	282 kpl
Muita poissaolokirjauksia yhteensä	478 kpl

Sopimuspalokuntien peruskoulutus

Kurssi	Lukumäärä	Suorittaneita
Sammutustyökurssi	**4**	**70**
Savusukelluskurssi	**2**	**24**
Palokuntien ensiapukurssi	**2**	**38**
Ensivastekurssi	**2**	**38**
Pelastustyö-/tieliikennepelastamisenkurssi	**1**	**12**
Laskeutumisen- ja kattotyöskentelyn kurssi	**1**	**12**
yhteensä	**12**	**194**

Myös sopimuspalokunnat ovat osaltaan olleet toteuttamassa paloasemilleen niin sanottua Puhdas paloasema -ajattelua poistaen mahdollisuuksia altistua terveydelle haitallisille tekijöille. Pirkanmaalainen sopimuspalokuntaväki elää vahvasti ajassa erilaisia toimintojaan kehittäen

ENSIHOITO

Vuonna 2018 pelastuslaitoksen ensihoitopalvelu toteutti ensihoidon voimassa olevaa palvelutasopäätöstä vuosille 2017 - 2018. Vuosi 2018 ei sisältänyt muutoksia varsinaiseen ensihoidon palvelutuotantoon.

Ensihoidon palvelutason seurantaraportin mukaan Pirkanmaan sairaanhoitopiirin asettamat tavoitteet täyttyivät varsin hyvin kaikissa riskiluokissa vuonna 2018. Ensihoidon tehtävämäärät lisääntyivät kaikkiaan 5,9 %, tehtävien kokonaismäärään ollessa hieman yli 70 000/v. Tampereen ja sen ympäristökuntien osuus kaikista tehtävistä oli n. 75% tehtävistä.

Tehtävämäärät, koko shp

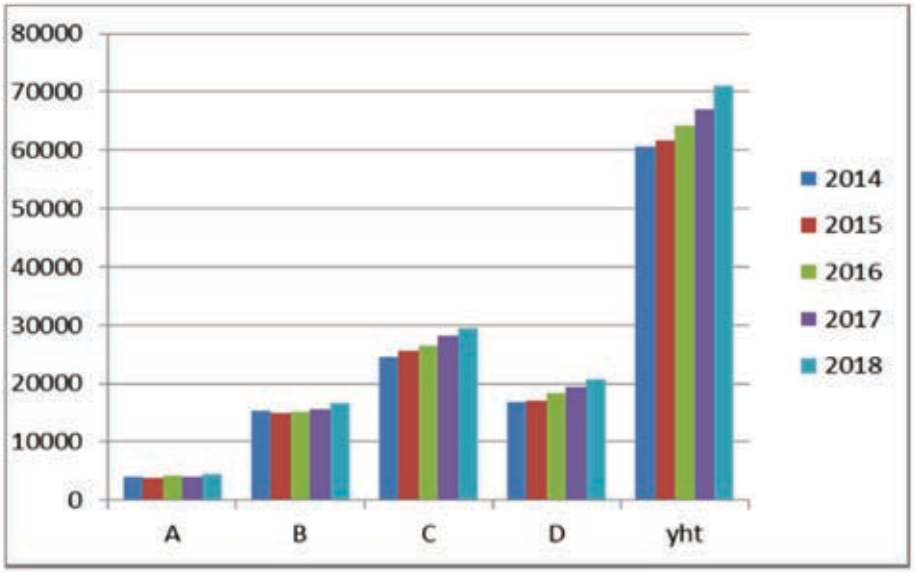

- Vuotuinen kasvuvauhti keskimäärin 4,3%
- Kasvu kiihtynyt, viime vuosi 5,9%

Palvelutasototeuma 2018

Riskialueluokka	AB				C		D	
	50 %		90 %		90 %		90 %	
	toteuma	tavoite	toteuma	tavoite	toteuma	tavoite	toteuma	tavoite
Ydinkeskusta	5,4 min	6 min	9,1min	10 min	24 min	30 min	52,5 min	120 min
Muu taajama	7,6 min	8 min	14,4 min	16 min				
Asuttu maaseutu	15,5 min	15 min	27,9 min	30 min				

Pirkanmaan pelastuslaitoksen toteuttaman ensihoidon osalta vuonna 2018 huomiota kiinnitti tehtävämäärien aiempaa suuremmat vaihtelut kuukausitasolla. Vuoden vilkkain kuukausi oli maaliskuu (4 526) ja hiljaisin marraskuu (3 839). Vuonna 2018 Pirkanmaan pelastuslaitoksen suorittamien ensihoitotehtävien kokonaismäärä oli 50 019, kasvu oli edellisvuoteen nähden 2 618 tehtävää.

ERTOMUS 2018

Ensivastetoiminta

Pelastuslaitoksen tuottama ensivastetoiminta Pirkanmaalla oli tehtävämääriltään ja tehtävätyypeiltään edellisen vuoden kaltainen syksyyn asti. Kuukausittain ensivastetehtävien keskiarvon ollessa~230 tehtävää kuukaudessa. Pirkanmaan sairaanhoitopiiri / ensihoitokeskus toteutti ensivastetoiminnan osalta lokakuun alussa hälytysohjemuutoksen, jossa vasteista poistettiin mm. automaattinen hälyttäminen B 706 tehtäville. Em. muutoksen vaikutus vuoden -18 viimeisten kolmen kuukauden osalta oli merkittävä (n.50%) edellisten vuosien vastaavien ajankohtien vertailuun nähden. Vuonna 2018 Pirkanmaan pelastuslaitoksen suorittamien ensivastetehtävien kokonaismäärä oli 2 709.

Toimintasuunnitelmassa vuodelle 2018 asetettiin ensihoitopalveluiden toiminnallisiksi tavoitteiksi osallistua maakuntavalmistelun suunnitteluun sekä käynnistää erillinen suunnitteluhanke pelastuslaitoksen ensihoidon palveluiden laajentamiseksi. Tavoitteet saavutettiin näiltä osin ja suunnittelutyöt jatkuvat edelleen yhteistyössä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ensihoitokeskuksen kanssa. Lisäksi tavoitteiksi oli asetettu suuronnettomuus- ja ensihoidon erityisvalmiuksien kehittäminen sekä lisäksi ei operatiivisen henkilöstön ensiapukoulutus. Erityisvalmiuksia lisättiin uuden toimintamallin sekä perustetun yksikön kautta. Heti vuoden alusta sovittiin ja käynnistettiin yhteistyössä PSHP:n kanssa kehitetty uusi toimintamalli ensihoidon ja pelastustoimen varautumiseen. Tätä varautumista varten perustettiin ja kalustettiin erillinen yksikkö (EPI 081) 24/7 1 min. valmiuteen keskuspaloasemalle. Yksikön toiminta-alueeksi päätettiin koko Pirkanmaan maakunta. Yksikön käyttö vakiintui hyvin pelastuslaitoksen palvelutuotannossa. Yksikön sisällön, kaluston ja toimintamallin kehittämistä sekä henkilöstön kouluttamista tullaan jatkamaan vuoden 2019 aikana.

Laitoksen tuki, tarkastus- ja huoltotehtävissä työskenteleville henkilöstölle järjestettiin ensiapukoulutusta, joihin osallistui 30 henkilöä. Alkukeväästä 2018 käynnistettiin yhteistyössä Pirkanmaan pelastuslaitoksen ja PSHP:n ensihoitokeskuksen kanssa lisäksi erillinen ”tilannekeskushanke”, jonka päämääränä on yhteistyössä kehittää samoihin tiloihin (Käpytie) monen eri viranomaisen johto- ja tilannekeskus.

Toimipisteet

Yksiköiden toimipisteet säilyivät muuttumattomia aina loppuvuoteen ja vuodenvaihteeseen asti. Vuodenvaihteeseen ajoittui lisäksi Linnainmaan paloaseman lakkauttaminen, jonka johdosta ensihoidolle vuokrattiin yksityiseltä taholta uusi toimipiste Tuomaalankadulta. Ratkaisulla pyritään turvaamaan ensihoidolle asetetut tavoittamisvaatimukset Tampereen itäisellä alueella. Uusia paloasemia otettiin Pirkanmaan pelastuslaitoksella käyttöön Kangasalla, Ikaalisissa ja Valkeakoskelle, joista Valkeakosken uudella paloasemalla ensihoito aloitti toimintansa lokakuun alussa. Hieman ennen vuodenvaihdetta luovuttiin lisäksi pelastuslaitoksen ja PSHP:n yhteisellä päätöksellä Pirkkalan Keisarinviitan toimipisteestä.

Kalusto

Kesällä saatiin käyttöön normaalin investointiohjelman mukaan tilatut kaksi uutta ambulanssia, jotka valmistuivat Profile Vehicles Oy;n tehtaalta. Uudet ajoneuvot sijoittuivat Pirkkalan ja Hervannan toimipisteisiin.

Henkilöstö

Henkilöstössä tapahtui vaihtumista sekä ensihoidon hallinnossa että ensihoitajien vakansseissa. Vakansseja vapautui täytettäväksi eläköitymisien, irtisanoutumisien ja uudelleen sijoittumisien kautta. Vuoden aikana ensihoitajien vakansseja täytettiin kaikkiaan yhdeksän ja lääkintämestarien toimia kaksi. Lisäksi ostopalveluna PSHP:ltä hankittavan esihoidosta vastaavan lääkärin palveluissa tapahtui sijaisjärjestelyjä. Antti Kämäräisen virkavapaan sijaisena aloitti Jussi Laitila lokakuun alusta.

Osaamisen hallinta

<u>Ensihoidon sisäiset koulutukset vuonna 2018</u>
Pirkanmaan pelastuslaitoksen ensihoitopalvelu järjesti henkilöstölleen sisäistä työvuorojen aikaista koulutusta yhteensä 547h, koulutuksiin osallistujia oli yhteensä 6 454.

Koulutuksia välitettiin Skype for Business (LYNC) - ohjelmiston välityksellä, joihin otti osaa eri toimipisteissä yhteensä 1 161 henkilöä.

<u>Ensihoidon ulkoiset koulutukset 2018</u>
Ensihoitajat osallistuivat aktiivisesti ulkopuolisten tahojen järjestämiin koulutuksiin.

PSHP:n palovammakoulutus keräsi eniten osallistujia, seuraavaksi suurin osallistujamäärä oli PSHP:n järjestämässä SURO koulutuksessa. Simulaatiokoulutuksiin osallistuttiin yhteensä 33 kertaa. Polamkin järjestämässä hälytysajokoulutuksessa kävi 26 henkilöä ja turvallisuusajattelusta turvallisuuskäytäntöön koulutuksessa 20 henkilöä. Henkilöturvallisuuskoulutukseen osallistui yhteensä 48 henkilöä. Yhteensä ulkopuolisiin koulutuksiin osallistuttiin 405 kertaa.

<u>Ensivastekoulutus</u>
Ensivastetoiminnassa ylläpitokoulutus toteutettiin Pirkanmaan pelastuslaitoksen ensihoitopalveluissa tehdyn koulutussuunnitelman

mukaisesti. Suunnitelma sisälsi kolme kevään aihetta sekä kolme syksyn aihetta. Toteutuneiden koulutusmäärät olivat 12 tuntia/ palokunta.

Evy-koulutuksiin osallistui yhteensä 1 857 henkilöä, kokonaistuntimäärien ollessa 274h.

Palokuntien ensiapu- ja ensivastekursseja Pirkanmaalla järjestettiin suunnitelmien mukaisesti yhteensä neljä (2/2), joihin osallistui yhteensä 76 henkilöä.

TEMS koulutus

Erillisiä koulutustapahtumia järjestettiin yhteensä 50 kertaa. Näistä 27 kertaa oli yhdessä poliisin kanssa ja TEMS-ryhmän sisäisiä koulutuspäiviä oli 15 kertaa. Obduktioharjoituskertoja järjestettiin 7 kertaa. Pirkanmaan TEMS-ryhmälle kertyi koulutustunteja yhteensä 2 204.

Näistä Pirkanmaan pelastuslaitoksen henkilöstön osuus oli 1 715 tuntia. Tunneista 440 tuntia oli TTLS/TECC-kurssi, joka toteutettiin sekä kurssille osallistuneiden, että kouluttajien osalta pääasiassa muuttamalla 24 tunnin työvuoro kolmeksi koulutuspäiväksi.

Ensihoidon opiskelijat

Pirkanmaan pelastuslaitoksella vuosi 2018 oli ensihoidon harjoittelijoiden suhteen edellisvuosien tapaan ruuhkainen. Kaikille kysyjille emme pystyneet tarjoamaan harjoittelupaikkaa.

Vuonna 2018 Pirkanmaan pelastuslaitoksella oli ensihoidon harjoittelussa yhteensä 97 opiskelijaa. Harjoittelujaksojen pituuden vaihtelivat 1-8 viikon välillä. Lähihoitajien opintoihin kuuluvia aikuisopiskelijoiden osaamisen näyttöjä otettiin vastaan kymmeneltä (10) opiskelijalta. Pirkanmaan pelastuslaitoksella tehtyjen ensihoidon harjoittelujaksojen kokonaisviikkomäärä oli kevätlukukaudella 206 opintoviikkoa ja syyslukukaudella 171 opintoviikkoa, yhteensä 377 viikkoa, näissäkin kasvua edellisvuoteen.

Vuonna 2018 opiskelijoita oli 11:sta eri oppilaitoksesta, näistä 7 on ammattikorkeakouluja eri puolilta suomea. Suurimman ryhmän harjoittelijoista muodostivat eri ammattikorkeakoulujen ensihoitajaopiskelijat. Ensihoitajien lisäksi harjoittelussa oli pelastajia, lähihoitajia ja hätäkeskuspäivystäjiä. Myös yksi erikoistuva lääkäri oli viikon jakson. Edellisvuosien tapaan meillä oli myös kansainvälisiä opiskelijoita Tamk:n kautta, 2 paramedic opiskelijaa Australiasta.

Opiskelijoita oli vuonna 2018 kahdessa eri työajassa, 8-22 24 h yksiköiden matkassa sekä 8-20 12 h yksiköiden matkassa. Ensihoidon toimipisteisiin tuli vuoden aikana muutama muutos, Pirkkalassa ensihoito siirtyi päivystämään klo 8-20 väliseksi ajaksi Keisarinviittaan ja Valkeakoskella paloasema siirtyi uusiin tiloihin Kuormaajankadulle.

TAPAHTUMIA

120-vuotisjuhlavuosi

Juhlavuosi vietettiin työn merkeissä. Perinteisiin yleisötapahtumiin lisättiin pelastuslaitoksen historiasta kertovia teemoja.

Huhtikuussa Tuomiokirkossa järjestettiin ”Tulimessu”, jonka jälkeen kirkkoväelle tarjottiin kirkkokahvit keskuspaloasemalla. Varsinaisena juhlapäivänä, 5.7.2018, järjestettiin kaikilla 24/7 paloasemilla lipunnosto ja henkilöstölle tarjottiin kakkukahvit.

30.9.2018 Tampereen päivänä muistettiin myös 110 vuotta täyttänyttä keskuspaloasemaa kello 13, jolloin miehistö muutti keskuspaloasemalle 110 vuotta sitten. Palomieskuoro Tulikukot ja yleisö lauloivat juhlivalle paloasemalle.

Pelastuslaitoksen henkilöstö vietti perinteistä vuosijuhlaa Vapriikissa elokuun viimeisenä päivänä. Yhteistyökumppanit ja sidosryhmän edustajat kutsuttiin Tampere-taloon 26.10. juhlimaan 120-vuotiasta Pirkanmaan pelastuslaitosta. Juhlapuheen piti pormestari Lauri Lyly.

Vuoden loppupuolella juhlavuosi sai lisämakua, kun Kangasalan, Ikaalisten ja Valkeakosken paloasemat vihittiin. Valkeakosken paloasemaa oli vihkimässä sisäministeri Kai Mykkänen. Paloasemien vihkiäisissä huomioitiin henkilöstöä jakamalla heille anottuja kunniamerkkejä.

Juhlavuoden ehkä haastavin asia oli 120 videotarinan julkaiseminen verkkosivuilla sekä sosiaalisen median kanavilla. Noin minuutin mittaiset tarinat saatiin tehtyä ja julkaistua. Niissä kerrottiin pelastuslaitoksen historiasta, mutta mielenkiintoa yleisössä herättivät myös henkilöstön kertomat tarinat omasta työstään. Niiden avulla kuvattiin pelastuslaitoksen arkea ja monipuolista pelastusalan osaamista.

PELASTUSLAITOKSEN HARRASTETOIMINTA

TaPU

Tampereen Palokunnan Urheilijat (TaPU) on perustettu 1950. Seuran puheenjohtaja on palomies Petteri Meskanen. Urheiluseura järjestää henkilöstölle erilaisia liikuntatapahtumia ja seuran jäsenet osallistuvat kansallisiin ja kansainvälisiin pelastusalan urheilukilpailuihin. Viikoittain TaPUlla on kaksi jäävuoroa Hakametsän harjoitushallissa ja sählyvuoro Ruotulan tenniskeskuksessa.

Pelastushenkilöstön SM-kilpailuihin osallistuttiin hiihdossa (Lahti), slalomissa (Hämeenlinna), yleisurheilussa (Helsinki), golfissa (Kuopio), lentopallossa (Lappeenranta), salibandyssa (Mikkeli), jääkiekossa (Riihinmäki) ja jalkapallo (Turku).

Jo perinteisiä liikuntatapahtumia olivat myös "Reino-höntsyt" Tampereen Koulukadulla sekä pelastuslaitoksen henkilöstön viestihiihtokilpailut Tampereen Kaupissa.

Palomieskuoro Tulikukot

Palomieskuoro Tulikukot on pirkanmaalainen mieskuoro, jonka jäsenistö koostuu pääosin Pirkanmaan pelastuslaitoksen henkilökunnasta ja pelastuslaitoksen eläkeläistä. Palomieskuoro Tulikukkojen johtajana on vuonna 2018 toiminut Marja-Liisa Rautelo.

Kuoron vahvuus vuonna 2018 oli 23 jäsentä. Kuoroharjoituksissa ja esiintymistilaisuuksissa kuoron vahvuus on 10 - 20 jäsentä. Palomieskuoro Tulikukkojen vuoden 2019 yhtenä tavoitteena on lisätä jäsenten määrää.

Kuoro harjoittelee viikoittain, ja harjoittelupaikkana on Pirkanmaan pelastuslaitoksen keskuspaloaseman tilat. Esiintymisien määrä ja tiheys vaihtelevat; kiireisintä aikaa on loppuvuosi ja joulun aika. Kuoro esiintyi erilaisissa tilaisuuksissa vuoden 2018 aikana yhteensä 29 kertaa. Kuoro teki kolmannen levynsä "Lapsuuden sankarit", joka ilmestyi loppuvuodesta.

Tampereen Palolaitoksen Sukeltajat ry

Vuonna 1988 perustettu Tampereen Palolaitoksen Sukeltajat ry eli tuttavallisemmin TapSu on monipuolinen sukellustaitoja kouluttava yhdistys joka kertomusvuotena vietti vuonna 30-vuotisjuhlaa. Syksyllä 20.10. keskuspaloasemalla oli valtakunnallisen Sukeltajaliiton syyskokous ja sen jälkeen vietettiin Kaupinojan saunalla 30-vuotisjuhla. Juhlissa jaettiin seuran toimijoille sukeltajaliiton myöntämiä huomionosoituksia. Juhlapuheen piti seuran perustajajäsen evp. palomestari Petri Vuorio. Jäseninä on sekä pelastuslaitoksen työntekijöitä että sopimuspalokuntien henkilöstöä, heidän perheenjäseniään tai ystäviään, ja yhteensä jäseniä on 140.

TapSu on jaettu laitesukellus- ja norppajaostoiksi. Lisäksi erikseen sovittu ryhmä suunnittelee retkiä. Koulutusta annetaan niin laitesukelluksen perus- ja jatkokursseilla kuin myös erikoiskursseilla, joiden aiheita ovat mm. jään alle sukeltaminen, pimeässä sukeltaminen, biosukellus tai syvävesisukellus. Lisäksi seura järjestää laitesukelluskokeiluja esimerkiksi työyhteisöille tai kouluryhmille. osallistuimme Tampereen alueen sukellusseurojen yhteisiin tapahtumiin. Niitä oli kertomusvuonna keväällä Kaukajärvellä talvisukellustapahtuma ja syksyllä Divers Night tapahtuma Rauhaniemessä. Lisäksi käytiin sukellusseurojen yhteisissä klubi-illoissa. Lokakuun alussa seuran jäseniä matkasi reilun viikon sukellus- ja perhematkalle Maltalle.

Laitesukelluksen peruskursseja järjestetään kerran vuodessa ja alaikärajana on 15 vuotta. Laitesukelluksen jatkokursseja järjestetään tarvittaessa, yleensä joka toinen vuosi. Lisäksi joka toinen vuosi järjestetään yhteinen sukellusretki ulkomaille erilaisiin kohteisiin.

Lasten ja nuorten Norppajaoksessa opetellaan perusuintia ilman välineitä, veden alla olemista ja siellä rauhoittumista sekä vaatteet päällä veden varassa olemista ja pelastautumista. Norpat toimivat kahdessa ryhmässä iän ja sukellustaitojen perusteella. Lapsia ja nuoria on ollut mukana 10 - 20. Syyskuun alussa alkaa syyskausi, joka kestää altaan pohjalla pidettäviin pikkujouluihin asti. Kevätkausi kestää tammikuusta toukokuun loppuun.

Tampereen aluepelastuslaitoksen veteraanit

Tampereen aluepelastuslaitoksen veteraanit on Tampereen palolaitoksen eläkeläisten 40 vuotta sitten perustama yhdistys. Vuosi 2018 on siis yhdistyksen 40. toimintavuosi. Merkkivuotta juhlitaan kevään 2019 aikana.

Vuonna 2018 yhdistyksen puheenjohtajana toimi Leo Kaarela, sihteerinä Jukka Lehtonen ja taloudenhoitajana Aune Järvinen. Johtokuntaan kuuluivat em. henkilöiden lisäksi Esko Tamski, Jukka Vigren ja Jouko Vartiainen. Johtokunta kokoontui vuoden 2018 aikana yhden kerran. Jäseniä yhdistyksellä oli 108 henkilöä, joista yli 80-vuotiaita, vapaajäseniä oli 22. Yhdistyksen tarjoamaan aktiiviseen toimintaan kuuluu mm. perjantaisin tapahtuva ohjattu liikunta keskuspaloaseman liikuntatiloissa. Vuoden 2018 aikana jäsenille järjestettiin 10 tilaisuutta, joihin osallistui keskimäärin 15 jäsentä.

Tammikuussa pidettiin vuosikokous Aito-Pankin toimistossa, jossa valittiin yhdistyksen toimihenkilöt. Helmikuussa tutustuttiin pelastuslaitoksen ensihoitojärjestelmään keskuspaloasemalla. Maaliskuun kuukausikokous peruuntui yhteensattumien vuoksi. Huhtikuun kokouksessa keskuspaloasemalla käsiteltiin yhdistyksen ajankohtaisia ja tulevia asioita. Toukokuun kokous pidettiin lääkärihelikopterin tukikohdassa Pirkkalan lentoasemalla.

Syksyn aloituskokous pidettiin perinteisesti Parkkuussa Metsästysseuran saunalla. Syyskuun kokous pidettiin keskuspaloasemalla. Lokakuun kokous pidettiin keskuspaloasemalla, jossa mm. pelastuspäällikkö Esko Kautto kertoi stipendirahaston vuoden hankintasuunnitelmasta. Marraskuun kokous pidettiin perinteiden mukaisesti vakuutusyhtiö Turvan kokoustilassa. Joulukuun kokous pidettiin keskuspaloasemalla, jossa Veijo Kaján kertoi mm. palomuseon kehittämisestä ja nautittiin joulukahvit.

Yhdistyksen puheenjohtaja ja sihteeri osallistuivat keväällä ja syksyllä pidettyyn pelastuslaitoksen seniorikokoukseen museokeskus Vapriikissa esitellen eläkeläistoimintaa tilaisuuteen kutsutuille tuleville eläkeläisille. Yhdistys tarjoaa pelastuslaitoksesta eläkkeelle siirtyvälle henkilöstölleen mielenkiintoista toimintaa ja mahdollisuuden jatkaa yhteydenpitoa muiden työtovereidensa kanssa.

Veteraanit vierailevat useasti myös juhlatilaisuuksissa. Kuvassa juhlittavana on yhdistyksen puheenjohtaja Leo Kaarela, joka täytti 70 vuotta.

ERTOMUS 2018

Palokuvaajat

Pelastuslaitoksen Palokuvaajat ry:ssä on 29 jäsentä. Puheenjohtajana toimi Teemu Lehtimäki. Yhdistys järjestää erilaisia kuvaamiseen liittyviä koulutustapahtumia sekä tutustumis- ja kuvausmatkoja.

Viime vuonna kerholaiset viettivät hieman hiljaiseloa. Perinteinen valokuvauskilpailu toki järjestettiin. Aiheena oli juhlat ja voittajaksi selviytyi Jarmo Ruotsalainen.

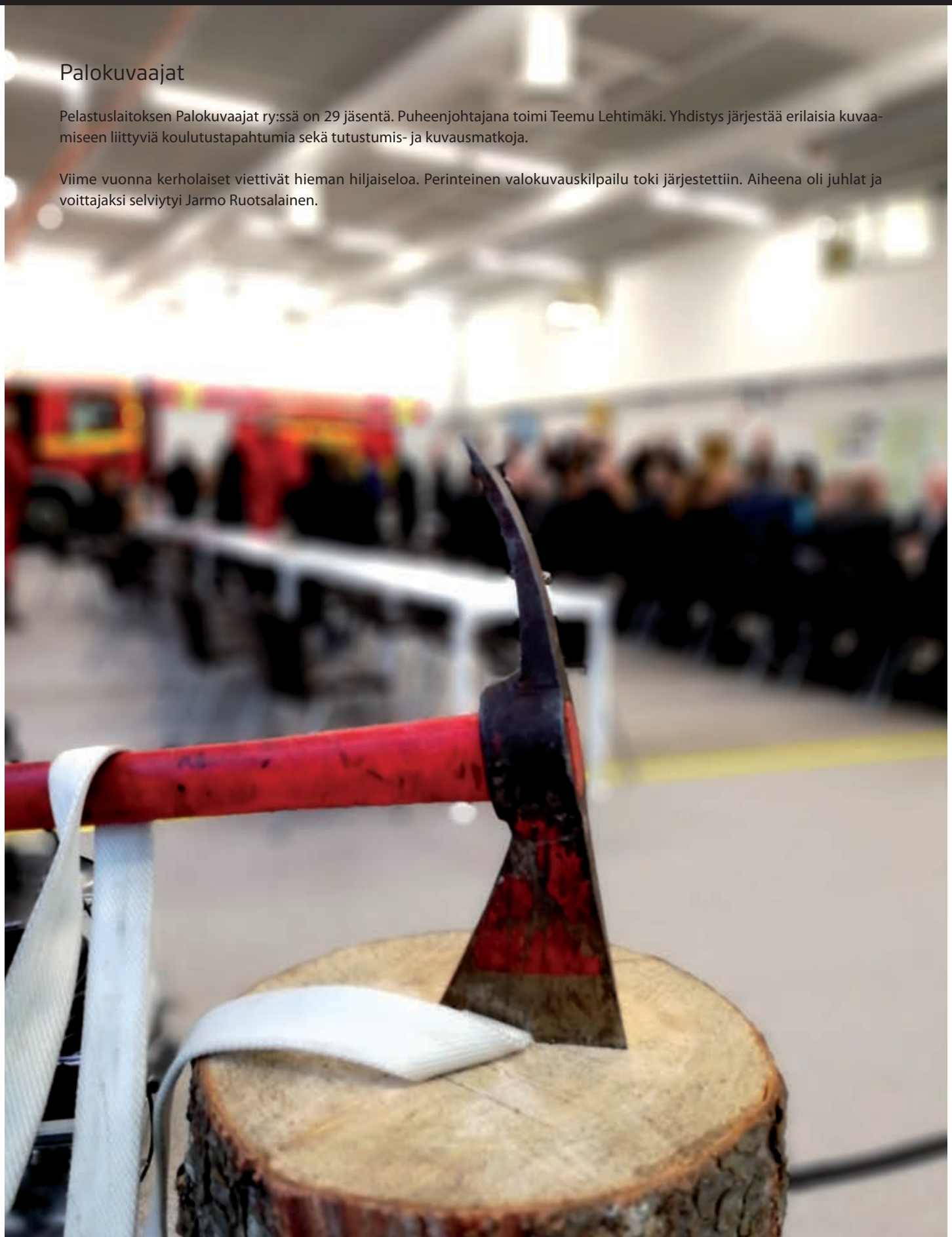

Turvallisuuden tekijöitä vuodesta
1898
PELASTUSLAITOS